

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ,
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ &
ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ**

**ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΟΥ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**

ΦΑΣΗ Α' - ΣΤΑΔΙΟ Α2

ΣΥΝΟΨΗ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Σεπτέμβριος 2013

Το παρόν κείμενο αποτελεί επεξεργασμένη μορφή της Α' φάσης της μελέτης «Αξιολόγηση, Αναθεώρηση και Εξειδίκευση Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Ιονίων Νήσων», που εκπονήθηκε από τη σύμπραξη “EDP S.A-ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΜΑΜΑΤΣΗ”

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A.	ΠΡΟΟΙΜΙΟ	σελ. 5
B.	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΟΠΤΙΚΩΝ ΜΕ ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	» 8
B.1.	Χωροταξική ένταξη της Περιφέρειας στο εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο.	» 8
B.2.	Φυσικο – γεωγραφικά χαρακτηριστικά / Διαχείριση πόρων	» 10
B.3.	Διοικητική οργάνωση / Εδαφική συνοχή – Διακυβέρνηση	»11
B.4.	Πληθυσμιακή εξέλιξη και κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά	» 12
B.5.	Παραγωγικές δραστηριότητες	» 13
B.6.	Οικιστικό δίκτυο – παραθεριστική κατοικία	» 15
B.7.	Τοπίο, φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον	» 15
B.8.	Μεταφορική υποδομή	» 16
B.9.	Θεσμοθετημένες χρήσεις γης – κάλυψη του εδάφους	» 18
B.10.	Προγραμματικό πλαίσιο	» 18
Γ.	ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΟΥ ΠΠΧΣΑΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ - ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΜΕ ΤΙΣ ΝΕΩΤΕΡΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ (ΕΘΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ)	» 19
Γ.1.	Θέση και ρόλος της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας στον εθνικό / ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο	» 19
Γ.2.	Πρότυπο χωρικής ανάπτυξης	» 23
Γ.3.	Αναπτυξιακό πλαίσιο	» 24
Γ.4.	Χωροταξική Οργάνωση	» 25
Δ.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ – ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ – ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΠΠΧΣΑΑ.	» 30

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Α/Α	ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑ	ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑΣ
1.	ΑΠΕ	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
2.	ΒΙΟΠΑ	Βιοτεχνικό Πάρκο
3.	ΒΙΠΕ	Βιομηχανική Περιοχή
4.	ΓΠΣ	Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ν. 2508/97, άρθρο 4)
5.	ΓΠΣΧΑΑ	Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ν. 2742/99, άρθρο 6)
6.	ΔΔΜ	Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών
7.	ΔΕΣΜΗΕ	Διαχειριστής Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας
8.	ΕΠΧΣΑΑ	Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ν. 2742/99, άρθρο 7)
9.	ΜΠΑ	Μητροπολιτική Περιοχή Αθήνας
10.	ΟΠΥ	Ορυκτές Πρώτες Ύλες
11.	ΠΕΧΠ	Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων (ν. 2742/99, άρθρο 11)
12.	ΠΟΑΥ	Περιοχή Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιιεργειών
13.	ΠΠΧΣΑΑ	Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ν. 2742/99, άρθρο 8)
14.	ΣΒΙΟ	Σταθμός Βιοαερίου – Βιομάζας
15.	ΣΗΘΥΑ	Συμπαγωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης
16.	ΣΧΟΟΑΠ	Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ν. 2508/97, άρθρο 5)
17.	Φ/Β	Φωτοβολταϊκό σύστημα

A. ΠΡΟΟΙΜΙΟ:

Έχοντας υπ' όψη:

1. Τις σχετικές διατάξεις του αρ.8 του Ν.2742/99 για τη Σύνταξη της Έκθεσης αξιολόγησης και τη διατύπωση των Πορισμάτων – Μέτρων Ενεργειών που απαιτούνται για την εφαρμογή των ΠΠ και προσδιορίζονται ενέργειες που αντίκεινται ή δεν εναρμονίζονται προς τις κατευθύνσεις τους και τέλος τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα αναθεώρησής τους.
2. Την Υπουργική Απόφαση 51949/2010 για την «Παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής του Γενικού, των Ειδικών και των Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (ΦΕΚ1925 Β/2010, ΦΕΚ 811 Β/2012).
3. Το ισχύον Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Στερεάς Ελλάδας (ΦΕΚ 1469/Β'/9.10.2003).
4. Τις παρακάτω νεώτερες των θεσμοθετημένων ΠΠΧΣΑΑ Εθνικές Πολιτικές και χωροταξικές ρυθμίσεις υπερκείμενου επιπέδου:
 - Το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 128/Α'/3-7-2008) και τα Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης:
 - για τη Βιομηχανία και τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13-4-2009)
 - για τον Τουρισμό και τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού (ΦΕΚ 1138/Β/11-6-2009)
 - Καταστημάτων Κράτησης (ΦΕΚ 1575/Β/28-11-2001)
 - για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού (ΦΕΚ 2464/Β/3-12-2008)
 - για τις Υδατοκαλλιέργειες και τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού (ΦΕΚ 2505/Β/4-11-2011)
 - Την αναπτυξιακή πολιτική Εθνικού και Περιφερειακού Επιπέδου, όπως αυτή προκύπτει από τα προγραμματικά κείμενα, τα μέτρα και τις δράσεις:
 - των Γ' και Δ' ΚΠΣ και των αντίστοιχων ΠΕΠ για τη Στερεά Ελλάδα
 - του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων
 - των κειμένων «Σχεδιασμού και Κατάρτισης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού 2014-2020»
 - του αναπτυξιακού συνεδρίου της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας για την περίοδο 2014-2020
 - του Επιχειρησιακού Προγράμματος Στερεάς Ελλάδας 2012-2014
 - του Επιχειρησιακού Σχέδιο για τη τουριστική προβολή της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, 2012

- Τις επί μέρους τομεακές πολιτικές, με σημαντικές χωρικές επιπτώσεις για τις μεταφορές, την ενέργεια, τα λιμάνια, τους ορυκτούς πόρους, τον τουρισμό, και ειδικότερα:
 - Το Εθνικό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης ΕΣΑΑ 2007-2013
 - Την Εθνική Πολιτική για την αξιοποίηση των Ορυκτών Πρώτων Υλών
 - Τον Οδικό Χάρτη Ενέργειας 2050 και τη Μελέτη Ανάπτυξης Συστήματος Μεταφοράς (ΜΑΣΜ) 2010-2014.
 - Εθνική Στρατηγική Λιμένων 2013-2018 (Υπ. Ναυτιλίας & Αιγαίου, Δεκ. 2012)
 - Νησιωτική Πολιτική: Στρατηγικός και Επιχειρησιακός Σχεδιασμός (Γ.Γ. Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, Οκτ. 2012).
- Τις παρακάτω νεώτερες θεσμικές ρυθμίσεις που επηρεάζουν κύρια το ΠΠΧΣΑΑ:
 - Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87Α/2010) «Διοικητική Μεταρρύθμιση «Καλλικράτης»
 - Ν. 3827/2010 (ΦΕΚ 30Α/2010) «Κύρωση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για το Τοπίο»
 - Ν.3908/11 (ΦΕΚ 8Α/1-2-2011) «Ενίσχυση Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική Ανάπτυξη, την Επιχειρηματικότητα και την Περιφερειακή Συνοχή».
 - Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ 60Α/2011) για τη Διατήρηση της Βιοποικιλότητας.
 - Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ Α/2010) για την Επιτάχυνση των Στρατηγικών Επενδύσεων (Fast Track).
 - Ν. 4002/2011 για τις νέες διατάξεις της τουριστικής νομοθεσίας
 - Ν.3986/2011(ΦΕΚ 152^Α/2011) «Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015»
 - Ν. 3982/2011 για τα Επιχειρηματικά Πάρκα
 - Ν. 3199/2003 (ΦΕΚ 280^Α/2003) για την Προστασία και διαχείριση των Υδάτινων Πόρων – εναρμόνιση με την Οδηγία Πλαίσιο Διαχείρισης Υδάτων 2000/60/ΕΚ.
 - Ν. 3851/2010 & Ν. 3468/2006 για την επιτάχυνση των ΑΠΕ
 - Ν.3734/2009 (ΦΕΚ8Α/2010) και Ν.3175/2003 (ΦΕΚ 207^Α/2003) για την συμπαραγωγή ενέργειας και τη γεωθερμία
 - Ν. 4014/2011 (ΦΕΚ 209^Α/2011) για την Περιβαλλοντική αδειοδότηση και την ΚΥΑ 1958/2012 για την κατάταξη έργων σε βαθμούς περιβαλλοντικής όχλησης.
 - Ν. 1958 (ΦΕΚ 21/13-01-2012) Κατάταξη δημόσιων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες υποκατηγορίες σύμφωνα με το Άρθρο 1 παρ. 4 του Ν. 4014/21.09.2011 (ΦΕΚ Α' 209/2011)
 - Ν. 3983/2011 για την Προστασία του Θαλάσσιου Περιβάλλοντος .
 - Ν.3794/2009 & Ν.4076/2012 και ΠΔ Εφαρμογής (ΦΕΚ Α' 135/05-06-2013) για ην αναδιάρθρωση της Ανώτατης Εκπαίδευσης «Σχέδιο ΑΘΗΝΑ».
- 5. Τα παρακάτω νεώτερα των Γενικών και Ειδικών Πλαισίων νομοθετήματα και συμφωνίες, Ευρωπαϊκές πολιτικές που επηρεάζουν κύρια τη χωρική ανάπτυξη της Περιφέρειας:
 - Στρατηγική «Ευρώπη 2020»,Ε.Ε.,2011

- Εδαφική Ατζέντα Ευρώπη 2020, Ε.Ε., 2011
 - Η Περιφερειακή Πολιτική στο πλαίσιο της Ευρώπης 2020, Ε.Ε.,2011.
 - Πολιτική Εδαφικής Συνοχής της ΕΕ προς το 2020 ,Ε.Ε., 2011.
 - Η Λευκή Βίβλος για τις Μεταφορές «(COM 2011) 144 τελικό
 - Ο Οδικός Χάρτης για μια οικονομία του CO₂ έως το 2050 [COM (2011) 112]
 - Πράσινη Βίβλος για την Εδαφική Συνοχή ,Ε.Ε., 2009.
 - 5^η Έκθεση για τη Συνοχή της Ε.Ε., Ε.Ε, 2008.
 - Η Ευρωπαϊκή πολιτική για την Κλιματική Αλλαγή (Ε.Ε., 2007), δέσμη μέτρων για το Κλίμα και την Ενέργεια (Οδηγίες 28/2009, 29/2009 και 31/2009 της Ε.Ε.)
 - Ευρωπαϊκή Στρατηγική για το Αστικό Περιβάλλον,Ε.Ε.,2008.
 - Χάρτα του Λειψζιγκ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη των Πόλεων, 2008
 - Στρατηγική για το θαλάσσιο περιβάλλον έως το 2020 (Ε.Ε. 2008)
 - Θαλάσσιος Οδικός Χάρτης για το Χωροταξικό Σχεδιασμό (Ε.Ε., 2008)
 - Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την αειφόρο χρήση των φυσικών πόρων, για τα απόβλητα, τα γεωργικά φάρμακα και την προστασία του εδάφους και σχετικές Οδηγίες 2006/21/ΕΚ.
6. Τη μελέτη «Αξιολόγηση, αναθεώρηση και εξειδίκευση του Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας» και ειδικότερα το Α2 στάδιο αυτής.
 7. Το με α.π. 61423/10.12.2012 έγγραφο Δ/νσης Χωροταξίας περί αποστολής του Α1 σταδίου της μελέτης «Αξιολόγηση, αναθεώρηση και εξειδίκευση του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας» για την τήρηση της νόμιμης διαδικασίας γνωμοδότησης του Περιφερειακού Συμβουλίου Στερεάς Ελλάδας και το γεγονός ότι παρήλθε άπρακτη η τρίμηνη προθεσμία, που προβλέπεται στην παρ. 3, του άρθρου 3 της αρ. 51949/2010 Υπουργικής Απόφασης (ΦΕΚ 1925 Β).
 8. α)Τις δημόσιες παρουσιάσεις της μελέτης στη Λαμία (22.1.2013) και τη Χαλκίδα (24.1.2013), που οργανώθηκαν από την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, β)τη δημόσια συζήτηση στη Χαλκίδα (15.5.2013, που οργανώθηκε από την Περιφερειακή Ενότητα Εύβοιας και γ)τις απόψεις μεμονωμένων φορέων επί της μελέτης, που κοινοποιήθηκαν στη Δ/νση Χωροταξίας

Αξιολογείται το ισχύον Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, ως εξής:

B. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΟΠΤΙΚΩΝ ΜΕ ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Καταγράφονται συνοπτικά οι σημαντικότερες εξελίξεις στη Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας κατά τη δεκαετία εφαρμογής του θεσμοθετημένου ΠΠΧΣΑΑ, όσον αφορά τις χωρικές επιπτώσεις ασκηθεισών πολιτικών και αξιολογούνται αντίστοιχα οι βασικές προοπτικές για τη μακροπρόθεσμη βιώσιμη χωρική ανάπτυξη της περιφέρειας.

B.1 Χωροταξική Ένταξη της Περιφέρειας στο εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο

Θέση και ρόλος στον εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο / Πόλοι και άξονες ανάπτυξης / Χωρική Ταυτότητα

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, που αποτελεί μετά τη πρόσφατη διοικητική μεταρρύθμιση αυτοδιοικητική χωρική οντότητα, καταλαμβάνει κεντρική θέση στον εθνικό χώρο σε άμεση γειτνίαση και ταχεία διασύνδεση μέσω των Διευρωπαϊκών (Οδικών και Σιδηροδρομικών) Δικτύων Μεταφορών (ΔΔΜ) με την Μητροπολιτική Περιφέρεια της Αθήνας (ΜΠΑ). έχοντας ισχυρές προοπτικές να καταστεί κόμβος δικτύων υποδομών ευρωπαϊκού και εθνικού επιπέδου στους τομείς των μεταφορών. Κατέχει επίσης ιδιαίτερης σημασίας θέση στο σύστημα μεταφοράς ενέργειας και αναπτύσσει ταχύτατα την ενεργειακή της παραγωγή κυρίως στο τομέα των ΑΠΕ παράγοντες που την αναδεικνύουν επίσης σε ενεργειακό κόμβο εθνικού επιπέδου.

Άλλα ισχυρά σημεία της ταυτότητάς της σε διεθνές ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο αποτελούν:

- Οι πολλαπλοί διάσπαρτοι πολιτιστικοί πόροι της, με προεξάρχοντες: τα μνημεία Διεθνούς Πολιτιστικής Κληρονομιάς (αναγνωρισμένα από την UNESCO) των Δελφών και του Οσίου Λουκά καθώς και τον διεθνή συμβολισμό αρχαιολογικό χώρο των Θερμοπυλών που αποτελούν διεθνείς προορισμούς πολιτιστικού τουρισμού.
- Η πρωτεύουσα θέση της σε εθνικό επίπεδο σε ότι αφορά την παραγωγική και εξαγωγική δραστηριότητα του δευτερογενή τομέα/μεταποίησης και οι προοπτικές που διανοίγονται λόγω της γειτνίασης με την ΜΠΑ (βιομηχανική δέσμη Οινόφυτα-Σχηματάρι- Ευρύτερη περιοχή Χαλκίδα/ Θήβα – Θίσβη)
- Η «πρωτιά» της σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο στην εξαγωγικά προσανατολισμένη μεταλλουργική βιομηχανία, ιδίως τη συνδεδεμένη με την εξόρυξη του βωξίτη και την παραγωγή αλουμινίου και νικελίου.
- Η γεωργο-διατροφική της παραγωγή (ποιοτικών νωπών και μεταποιημένων προϊόντων) τόσο για την εγγύς αγορά της ΜΠΑ, όσο και με εξαγωγικό προσανατολισμό και η δυναμική συμμετοχή της στον κλάδο των υδατοκαλλιεργειών (που κατέχει πρωτεύουσα θέση στις εξαγωγές).
- τα μεγάλα φυσικά ορεινά οικοσυστήματα και τοπία της και οι ιδιότυποι θαλάσσιοι και νησιώτικοι χώροι της, που αποτελούν αποθέματα βιοποικιλότητας ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ή εναλλακτικών μορφών τουρισμού (ορεινού, χειμερινού – χιονοδρομικού).

- Οι θερμοαισθητικοί πόροι και η παράδοσή της στον ιαματικό τουρισμό (εγκαταστάσεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στην ευρύτερη περιοχή του Σπερχειού-Βόρειου Ευβοϊκού) με δυνατότητες ανάδειξής του σε διεθνούς εμβέλειας δραστηριότητα, με αξιοποίηση των ιδιαίτερων δυνατοτήτων από την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου τουριστικού προϊόντος συνδυασμένων μορφών τουρισμού με χαρακτηριστικά ποιότητας (ιαματικός τουρισμός - τουρισμός φύσης - πολιτιστικός τουρισμός κλπ).

Σημεία αδυναμίας εξακολουθούν να αποτελούν τα αστικά της κέντρα. Η Περιφέρεια με δύο αστικά κέντρα με πυρήνα άνω των 50.000 κατ. και δυναμική της τάξης των 100 000 κατοίκων στις ευρύτερες λειτουργικές περιοχές τους (Λαμία και Χαλκίδα) δεν έχει ακόμα αναδείξει σημαντική δυναμική σε ότι αφορά την ενίσχυση της επιρροής τους στον ευρύτερο διαπεριφερειακό χώρο. Εκτιμάται πάντως ότι είναι σε θετική τροχιά η ανάπτυξη της ευρείας αστικής περιοχής της Λαμίας (ιδίως μετά την διοικητική μεταρρύθμιση, και την υλοποίηση των έργων των ΔΔΜ), όπως και της Χαλκίδας (με τη διοικητική αναδιοργάνωση του ευρύτερου χώρου και τη διασύνδεσή της με το δίκτυο Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών (ΔΔΜ) ώστε να λειτουργήσει ως ειδικός αστικός πόλος στην ~~διασυνθητική~~ ευρύτερη περιοχή ~~με την~~ της ΜΠΑ)

Επίσης σημαντική υστέρηση παρατηρείται στην τουριστική θέση της Περιφέρειας ιδίως στον ιαματικό τουρισμό (στον οποίο όπως προαναφέρεται η περιφέρεια έχει ισχυρό συγκριτικό πλεονέκτημα), όπως και στη δυναμική ανάπτυξη της γεωργο-διατροφικής παραγωγής.

Η ανάδειξη της κομβικής - κεντρικής θέσης της Περιφέρειας και η ενίσχυση νέων διαπεριφερειακών σχέσεων/ροών είναι σε πορεία θετική ιδίως προς Δυτική Ελλάδα/Πάτρα. Την περίοδο 2001-2009 η βελτίωση της ένταξης προχώρησε ταχύτατα και εντυπωσιακά με την η δρομολόγηση σημαντικών οδικών και σιδηροδρομικών έργων των ΔΔΜ αν και η καθυστέρηση όμως των ορισμένων έργων του Γ' ΚΠΣ και ιδίως του σιδηροδρόμου όπως και η μη προώθηση (κυρίως) του Διευρωπαϊκού Διαγώνιου Οδικού Άξονα «Λαμία-Ιτέα-Ρίο/Αντίρριο» και του οριζόντιου άξονα ΒΟΔ της Εύβοιας προς το Λιμάνι της Κύμης, μείωσε σημαντικά τα αποτελέσματα του κατά τ' άλλα θετικού απολογισμού του αναπτυξιακού προγραμματισμού προς όλες τις άλλες διαπεριφερειακές κατευθύνσεις τόσο σε κεντρικό επίπεδο (Γ' ΚΠΣ και Δ' ΚΠΣ – Ταμείο Συνοχής – Ευρωπαϊκός Οδικός Σχεδιασμός ΔΕΔ-Μ) όσο και σε περιφερειακό επίπεδο (Γ' ΚΠΣ – ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας και Δ' ΚΠΣ ΕΠ ΘΗΣ).

Μετά το 2009, οι αθροιστικοί αρνητικοί παράγοντες της μείωσης των δημοσίων επενδύσεων στα πλαίσια του Δ' ΚΠΣ, η έναρξη και η εξέλιξη της οικονομικής κρίσης που «σταμάτησε» τα έργα των μεταφορικών αξόνων των ενταγμένων στα ΔΔΜ και των μεταφορικών αξόνων περιφερειακού επιπέδου, επιβράδυναν τη θετική εξέλιξη της.

Ως προς τις προοπτικές προς το 2020+, εκτιμάται ότι αυτές είναι ~~εξαιρετικά~~ θετικές ως προς την προώθηση των ΔΔΜ (περιλαμβανομένου του κόμβου συνδυασμένων μεταφορών στην ευρύτερη περιοχή Λαμίας) αφού τόσο στο υπόλοιπο του Δ' ΚΠΣ (Έργα Προτεραιότητας), όσο και στη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» και στο Ε' ΚΠΣ, συνεχίζονται τα μεγάλα έργα ή και οι προγραμματισμοί που τα προωθούν.

Ομοίως θετικές προοπτικές καταγράφονται για τα αστικά κέντρα και τους εξαγωγικούς παραγωγικούς κλάδους (Ενέργεια - ΑΠΕ – Διατροφικός Τομέας - Ορυκτές Πρώτες Ύλες) σε επίπεδο διατυπωμένων πολιτικών, αλλά και για τον τουρισμό διεθνούς εμβέλειας, λόγω των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της συνδυασμένης ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού (ιαματικού, φυσιολατρικού, πολιτιστικού τουρισμού κλπ), της κινητικότητας των επενδύσεων στον τομέα και της προώθησης της αξιοποίησης της σχολάζουσας δημόσιας περιουσίας.

Οικονομική Θέση - Βασικά Οικονομικά μεγέθη

Με βάση το ΑΕΠ κατά κεφαλή η Περιφέρεια διατηρείται μεν σταθερά κατά τη δεκαετία του 2000 στην 3^η θέση στη χώρα, αλλά απομακρύνεται από τις προηγούμενες αναπτυξιακά Περιφέρειες Αττικής και Νοτίου Αιγαίου.

Από την προγραμματική Περίοδο 2007-2013 η Περιφέρεια κατατάσσεται στις μεσαία αναπτυγμένες περιφέρειες της Ε.Ε. (εκτός σύγκλισης).

Ενώ το 2001 η Περιφέρεια έχει καλύτερες επιδόσεις σε σχέση με τον εθνικό μέσο όρο εμφανίζει ποσοστό ανεργίας χαμηλότερο και περιφερειακό ΑΕΠ μεγαλύτερο του εθνικού μέσου όρου), το 2009 βρίσκεται σε μειονεκτικότερη θέση με μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας και χαμηλότερο ΑΕΠ του εθνικού μέσου όρου. Καταγράφεται ως σημαντική παρατήρηση η σύγκλιση της Περιφέρειας σε Κοινοτικό Επίπεδο έπει ως προς το ΑΕΠ κατά κεφαλή, κατά τη δεκαετία εφαρμογής του θεσμοθετημένου ΠΠΧΣΑΑ της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, εξέλιξη που οδήγησε στην κατάταξη της στις Περιφέρειες του Στόχου 2 (phasing in) και στην εφαρμογή πολιτικών ανταγωνιστικότητας και εκσυγχρονισμού της επιχειρηματικής της βάσης.

Μετά το 2009 η οικονομική κρίση έχει επιφέρει νέα δεδομένα για τα οποία δεν έχουμε ακόμα σχετικά στοιχεία ώστε να τα εκτιμήσουμε, πλην της ανεργίας που έχει μεν επιδεινωθεί εξαιρετικά (ιδίως κατά περιοχές) αλλά διατηρεί μικρότερα ποσοστά από την χώρα και ιδίως την γειτονική Αττική.

Η διάρθρωση του ΑΕΠ και της απασχόλησης εμφανίζεται σχετικά σταθερή, με ισχυρή παρουσία του πρωτογενούς και δευτερογενούς και με ανερχόμενο τον τριτογενή τομέα (που υστερεί όμως ως προς τον εθνικό και κοινοτικό μέσο όρο). Η Περιφέρεια έχει ισχυρά χαρακτηριστικά βιομηχανικής ανάπτυξης (εξαγωγικά προσανατολισμένης και με παρουσία ισχυρών επιχειρηματικών Ομίλων), όπως και αξιόλογα χαρακτηριστικά αγροτικής ανάπτυξης, μη όμως ικανοποιητικά συνδεδεμένα με δραστηριότητες του ανώτερου τριτογενούς τομέα (καινοτομία-εκπαίδευση και τεχνολογική έρευνα – marketing κλπ.).

Οι προοπτικές ανάπτυξης τόσο του πρωτογενούς, όσο του δευτερογενούς και του τριτογενούς τομέα τη προσεχή δεκαετία είναι θετικές, αφού ξεκινώντας σε έντονες συνθήκες οικονομικής κρίσης στις αρχές της δεκαετίας, η Περιφέρεια: α) θα ενισχυθεί στα πλαίσια του Ε' ΚΠΣ από μεγαλύτερες δημόσιες επενδύσεις εξερχόμενη από το «Στόχο 2 – Phasing in» και εισερχόμενη στις Περιφέρειες Μετάβασης (Phasing out), β) θα συνεχίσει με εντονότερο ρυθμό να βελτιώνει την ανταγωνιστικότητά της σε απόλυτα και συγκριτικά (ως προς άλλες περιφέρειες) μεγέθη, καθώς είχε πετύχει μεγαλύτερο βαθμό εκσυγχρονισμού την προηγούμενη περίοδο εκμεταλλευόμενη την ένταξή της στο Στόχο 2 (ανταγωνιστικότητα) των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ε.Ε., γ) θα έχει την ευκαιρία ανάπτυξης «επιλεκτικού τουρισμού» στα πλαίσια της αξιοποίησης των δημοσίων τουριστικών πόρων του χιονοδρομικού και θεραπευτικού τουρισμού δ) θα αξιοποιήσει υπέρ της παραγωγικής της βάσης συνολικά και ειδικά της (ιδιαίτερα ενεργοβόρας) βιομηχανικής της βάσης, τη παραγωγή ενέργειας από εναλλακτικές πηγές.

Β.2 Φυσικό – γεωγραφικά χαρακτηριστικά / Διαχείριση πόρων- κλιματικής αλλαγής

Η Στερεά Ελλάδα είναι η δεύτερη σε έκταση ελληνική περιφέρεια αποτελούμενη από ηπειρωτικό και νησιωτικό τμήμα, σε επικοινωνία με το Αιγαίο και το Ιόνιο Πέλαγος μέσω μεγάλου μήκους ακτών και εσωτερικών θαλασσών (Κορινθιακός-Πατραϊκός-Ευβοϊκός-Μαλιακός Κόλπος). Είναι εξαιρετικά πλούσια σε μορφολογία, γεωλογικούς σχηματισμούς και Φυσικούς πόρους και ειδικά σε Ορυκτές Πρώτες Ύλες (Ο.Π.Υ) – Νερά- παραγωγική Γη. Προσφέρει έτσι μεγάλη ποικιλία τοπίων, εντατικής καλλιέργειας πεδιάδες, οροπέδια, μεγάλα

δάση και υψηλά όρη, ορεινές αγροτικές καλλιέργειες και βοσκότοπους, εσωτερικά και παραθαλάσσια νερά και ακτές. Τροφοδοτεί μία ευρωπαϊκή/διεθνούς εμβέλειας επιχειρηματική δραστηριότητα συνδεδεμένη με την εξόρυξη – αξιοποίηση των Ο.Π.Υ. Η γεωμορφολογική ποικιλία της Περιφέρειας διαμορφώνει ένα ποικίλο κλίμα μεσογειακό στις ευρεία κατοικημένες παραλιακές και πεδινές περιοχές, ψυχρό στις ορεινές περιοχές με συχνές χιονοπτώσεις. Σε σχέση με τις κλιματικές μεταβολές έχουν παρατηρηθεί κυρίως φαινόμενα ραγδαίων βροχοπτώσεων με αποτέλεσμα έντονα πλημμυρικά φαινόμενα. Δεν έχουν παρατηρηθεί φαινόμενα ερημοποίησης ή ξηρασίας μολονότι περιοχές της Π.Ε. Φωκίδας, και της Εύβοιας κατατάσσονται μακροπρόθεσμα στις υψηλού κινδύνου. Το αιολικό και γεωθερμικό δυναμικό της Περιφέρειας είναι σημαντικό σε εθνικό επίπεδο.

Οι εξελίξεις στον τομέα των Φυσικών Πόρων αφορούν κυρίως την αξιοποίηση των (ήδη γνωστών) γεωθερμικών πεδίων χαμηλής θερμοκρασίας στις περιοχές Σπερχειού, Αιδηψού και Ληλάντιου Πεδίου (κατάλληλων για αγροτικές εφαρμογές, θέρμανση οικιών και οικισμών κλπ.), και την ανάπτυξη των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.). Σημαντικές, επίσης, προβλέπεται να είναι και στις επόμενες δεκαετίες οι (συνεχιζόμενες) εκμεταλλεύσεις των μεγάλων αποθεμάτων σημαντικών Ορυκτών Πρώτων Υλών που βρίσκονται εντός της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, όπως Βωξίτες-Νικέλιο-Μαγνησίτες-Λιγνίτες. Οι εξελίξεις αυτές που υποστηρίζονται από τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές (αξιοποίηση Ο.Π.Υ σε συνθήκες οικονομίας των πόρων.-ανάπτυξη Α.Π.Ε.) εμφανίζουν θετική σχέση με τις επιλογές και ρυθμίσεις του Θεσμοθετημένου ΠΠΧΣΑΑ.

Όσον αφορά :

- α) την διαχείριση και προστασία των υδάτινων πόρων (ως πολύτιμη πηγή ύδρευσης των κατοίκων και υποστήριξης της σημαντικής γεωργικής παραγωγής) περί της οποίας το ΥΠΕΚΑ προωθεί Διαχειριστικές Μελέτες ανά λεκάνη απορροής, που αναμένεται να αποδειχθούν ιδιαίτερα χρήσιμες και για την αντιμετώπιση περιόδων ξηρασίας που ενδέχεται να προκαλέσει μια (μακροπρόθεσμη) κλιματική αλλαγή,
- β) την πρόληψη φυσικών καταστροφών όπως πυρκαγιές-πλημμύρες-κατολισθήσεις εδαφών, οι οποίες έχουν σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις σε οικισμούς και τεχνικά έργα,

είχαν αποτελέσει αντικείμενο ρυθμίσεων του θεσμοθετημένου ΠΠΧΣΑΑ περί του οποίου οφείλει να μεριμνήσει και η αναθεώρησή του.

Τέλος η προσαρμογή στη κλιματική αλλαγή αποτελεί ζήτημα που απαιτεί περαιτέρω εξειδίκευση των κατευθύνσεων του ΠΠΧΣΑΑ (στο πλαίσιο της αναθεώρησής του) λόγω των αρνητικών προοπτικών σε επί μέρους χαρακτηριστικά του παραγωγικού και οικιστικού της προφίλ (χιονοδρομικός τουρισμός - γεωργία - παράκτια δόμηση σε επηρεαζόμενες περιοχές).

B.3 Διοικητική Οργάνωση / Εδαφική Συνοχή-Διακυβέρνηση

Η διοικητική μεταρρύθμιση που προωθήθηκε με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» και θεσμοθετήθηκε με το ν. 3852/2010 (προς το τέλος δηλαδή της πρώτης δεκαετίας ισχύος του ΠΠΧΣΑΑ), είναι το καθοριστικό βήμα που διαμόρφωσε και θα διαμορφώνει τα επόμενα χρόνια το πλαίσιο των εξελίξεων στη διοίκηση του χώρου προς το 2020+. Μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, η ολοκλήρωσή της μεταρρύθμισης αυτής με αναδιατάξεις υπηρεσιών και φορέων, θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στην ενδυνάμωση και εξειδίκευση των οικιστικών κέντρων και ως εκ τούτου στην εδαφική συνοχή.

Με την μετατροπή της σε αυτοδιοικητική οντότητα (με δυνατότητα αναπτυξιακού προγραμματισμού στη χωρική της ενότητα), η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας κατοχύρωσε και ενδυνάμωσε τη θέση της στο Κοινοτικό και Εθνικό δίκτυο Περιφερειών και στην Περιφερειακή Πολιτική. Ταυτόχρονα η πόλη της Λαμίας κατοχύρωσε τη θέση της ως

περιφερειακής έδρας και η Χαλκίδα, η Λιβαδειά, η Άμφισσα και το Καρπενήσι τη θέση τους ως έδρες των αντίστοιχων περιφερειακών ενοτήτων.

Η κατάργηση, των νομαρχιών ως αυτοτελούς βαθμίδας αυτοδιοίκησης και οι ενισχυμένοι νέοι πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ διευκολύνουν τη διακυβέρνηση του ενδο-περιφερειακού χώρου σε ολοκληρωμένες «χωρο-πολιτικές» ενότητες και συνεργασίες-δικτυώσεις.

Τέλος με τη διοικητική μεταρρύθμιση του Προγράμματος «Καλλικράτης» η περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας εντάχθηκε, μαζί με την περιφέρεια Θεσσαλίας, στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας, με έδρα τη Λάρισα.

B.4 Πληθυσμιακή εξέλιξη και κοινωνικό – οικονομικά χαρακτηριστικά

Ανθρώπινο δυναμικό – Βιοτικό Επίπεδο

Η Περιφέρεια με 547.300 κατ. το 2011 (8^η σε εθνικό επίπεδο) παρουσιάζει τα ίδια χαρακτηριστικά πληθυσμιακής στασιμότητας όπως και η χώρα. Εκτιμάται πάντως ότι τα πραγματικά πληθυσμιακά δεδομένα πρέπει να είναι θετικότερα για τη Περιφέρεια λόγω των δυσκολιών απογραφής της μετανάστευσης. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην προβληματική εξέλιξη των οικιστικών κέντρων 3^{ου} επιπέδου στον αγροτικό χώρο.

Θετικές προοπτικές δημιουργούν οι πιθανότητες εισροής πληθυσμού στην περιφέρεια, λόγω της οικονομικής κρίσης που πλήττει ιδιαίτερα την γειτονική Μητροπολιτική Περιφέρεια της Αθήνας, της ανόδου του κόστους των οδικών μεταφορών με Ι.Χ. και του κόστους ζωής, που δημιουργούν τάσεις επιστροφής στην ύπαιθρο νέων αγροτών, ή μετοίκησης εργαζομένων, στις πλησίον της Αθήνας συνοριακές αστικές περιοχές (ευρύτερη περιοχή Χαλκίδας και Θήβας).

Θετικές προοπτικές αποτελούν επίσης οι συνεχιζόμενες (και εντεινόμενες) από τις πολιτικές και τις προτεραιότητες προς το 2020, τάσεις, που αφορούν την ανάπτυξη της «Κοινωνίας της Πληροφορίας και του Διαδικτύου» και την μείωση των χρονο-αποστάσεων πόλης-υπαιθρου, υπό την προϋπόθεση προσφοράς ελκτικού αστικού περιβάλλοντος στην ύπαιθρο χώρα.

Ως προς το βιοτικό επίπεδο η Περιφέρεια εμφανίζει διαχρονικά υστέρηση και έλλειψη ενδοπεριφερειακής συνοχής, υποτονική αστικοποίηση, έλλειψη εξειδίκευσης και παρουσίας ανώτερου επιστημονικού δυναμικού λόγω της επιρροής που υφίσταται μέχρι σήμερα από την Αθήνα και της μικρής διασύνδεσης του ανεπτυγμένου και εξωστρεφούς δευτερογενή της τομέα με ένα ενδογενή - δυναμικό τριτογενή τομέα. Πάντως οι προοπτικές βελτίωσης της ενδοπεριφερειακής συνοχής είναι θετικές για τους λόγους που προαναφέρθηκαν και θα αναλυθούν στη συνέχεια για την προσεχή περίοδο σχεδιασμού.

Αναπτυξιακή Φυσιογνωμία

Κατά την περίοδο 2005-2009, παρατηρείται μείωση του μεριδίου του πρωτογενή τομέα στη διαμόρφωση του ΑΕΠ σε όλες τις Περιφερειακές Ενώτητες. Η μείωση αυτή κυμαίνεται από -22% μέχρι -40% με σημαντικότερη την μείωση στην Π.Ε. Ευρυτανίας (-40%).

Στο δευτερογενή τομέα παρατηρείται σημαντική αύξηση του μεριδίου του τομέα στη διαμόρφωση του ΑΕΠ στην Π.Ε. Ευρυτανίας (22%) και σημαντική μείωση στην Π.Ε. Φωκίδας (-7%), ενώ οι υπόλοιπες Π.Ε. συγκλίνουν στους δείκτες της περιφέρειας (11%) και της χώρας (17%).

Τέλος στο τριτογενή τομέα παρατηρείται σημαντική αύξηση του μεριδίου διαμόρφωσης του ΑΕΠ στην Π.Ε. Ευρυτανίας (35%) και στην Π.Ε. Φωκίδας (27%) και μικρότερες αυξήσεις στις υπόλοιπες Π.Ε.

Όσον αφορά την διάρθρωση της απασχόλησης εμφανίζεται σχετικά σταθερή με ποσοστό 18% για το πρωτογενή, 27% για το δευτερογενή και 55% για το τριτογενή τομέα.

Κατά την προσεχή δεκαετία οι συνθήκες προδιαγράφονται θετικές για τον πρωτογενή και το δευτερογενή τομέα όπως και για τον τουρισμό, λόγω :

- α) των διατιθέμενων σημαντικών πόρων της Περιφέρειας
- β) της αναμενόμενης υποστήριξης των τομέων αυτών (αγροτική πολιτική – νέοι αγρότες – ΑΠΕ – Ορυκτές Πρώτες Ύλες - Ιαματικός Τουρισμός) στα πλαίσια της ανασυγκρότησης της οικονομίας για υπέρβαση της σημερινής οξείας οικονομικής κρίσης, ιδίως σε συνδυασμό με την ανάπτυξη δραστηριοτήτων του ανώτερου τριτογενή τομέα
- γ) των αναμενόμενων θετικών προοπτικών στα δημογραφικά στοιχεία (μετακινήσεις στους τόπους εργασίας της Περιφέρειας πληθυσμού από την γειτονική Αττική).

B.5 Παραγωγικές δραστηριότητες

Το βιομηχανικό και μεταποιητικό δυναμικό

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος που βρίσκεται στις πρώτες θέσεις μεταξύ των περιφερειών της χώρας από πλευράς παραγωγικότητας στον δευτερογενή τομέα, ακολουθεί από το Δ'ΚΠΣ τους στόχους της ανταγωνιστικότητας, γεγονός που την έχει προετοιμάσει να ανταποκριθεί στις τρέχουσες συνθήκες οικονομικής κρίσης και αλλαγής αναπτυξιακού προτύπου παραγωγής. Κατέχει πρωτεύουσα θέση στη μεταλλουργική βιομηχανία της χώρας. Χαρακτηρίζεται σαν η Περιφέρεια των μεγάλων επιχειρηματικών ομίλων.

Η προοπτική της αγροτικής παραγωγής

Η Περιφέρεια διαθέτει εντυπωσιακά πλεονεκτήματά στον πρωτογενή τομέα (καλλιεργούμενη γη, υποδομές και εγκαταστάσεις, υδάτινο δυναμικό, κτηνοτροφική καθετοποιημένη παραγωγή συγκεντρώνοντας μερικές από τις μεγαλύτερες μονάδες του κλάδου, πρωτεύουσα θέση στα αλιεύματα από ιχθυοκαλλιέργειες, νωπά αγροτοδιατροφικά προϊόντα κλπ.). Οι προοπτικές είναι εξαιρετικά θετικές λόγω της σταδιακής ανόδου του τομέα στον εθνικό προγραμματισμό στα πλαίσια του νέου αναπτυξιακού προτύπου και της ελκτικότητας του τομέα για νέο ανθρώπινο δυναμικό και επενδύσεις προς τη γεωργική παραγωγή, από τις χειμαζόμενες από την ανεργία αστικές μητροπολιτικές περιοχές και ιδίως την Αθήνα, με την οποία άμεσα γειτνιάζει. Για την ανάπτυξη του τομέα απαραίτητη προϋπόθεση είναι και η οργάνωση του οικιστικού δικτύου με την αξιοποίηση της δυναμικής των αστικών κέντρων και τη διάχυσή της από τα μεγάλα αστικά κέντρα (πόλοι ανάπτυξης) προς τα μικρότερα και στην ύπαιθρο.

Ο τριτογενής σε τροχιά ανάδειξης

Ο τριτογενής τομέας αποτέλεσε τον δυναμικά εξελισσόμενο τομέα της Περιφέρειας την δεκαετία που πέρασε. Την τρέχουσα περίοδο υφίσταται πιέσεις συρρίκνωσης αλλά έχει μεγάλες δυνατότητες αύξησης της απασχόλησης και, κατ' επέκταση, του Περιφερειακού ΑΕΠ, σε κλάδους όπως ο επιλεκτικός τουρισμός (ιατρικός, ιαματικός, πολιτιστικός, χιονοδρομικός, φυσιολατρικός, πολιτιστικός) και σε προωθημένες υπηρεσίες του τομέα (ανάπτυξη καινοτομίας λόγω των μεγάλων βιομηχανικών συγκροτημάτων και της παραγωγής

ενέργειας ιδίως από ΑΠΕ, βιομηχανικό design, περιβαλλοντική και οικολογική διαχείριση, διακίνηση αγροτικών προϊόντων κλπ.).

Νέες δραστηριότητες στο τομέα της ενέργειας

Σε συγκριτικό πλεονέκτημα της Περιφέρειας Στερεάς αναδεικνύεται η θέση της στη παραγωγή ενέργειας λόγω της ανάπτυξης των ΑΠΕ, της διείσδυσης του Φυσικού Αερίου, της ανάπτυξης ΣΗΘΥΑ (Συμπαγωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης) και ΣΒΙΟ (Σταθμοί Βιοαερίου – Βιομάζας), αλλά και της ύπαρξης σημαντικών υποδομών σε ηλεκτρικά Δίκτυα και Σταθμούς Παραγωγής Ηλ. Ενέργειας από Συμβατικές πηγές.

Η ανάπτυξη των ΑΠΕ στην Περιφέρεια Στερεάς είναι έντονα ανοδική προσφέροντας τη δυνατότητα στην Περιφέρεια να υποδεχτεί σημαντικές εισροές οικονομικών αλλά και τεχνολογικών πόρων διατηρώντας όμως παράλληλα στο πλαίσιο του χωρικού προτύπου ανάπτυξής της, την αναπτυξιακή της φυσιογνωμία σε όλους τους υπόλοιπους τομείς, μέσα από την θέσπιση πολιτικών, κινήτρων αλλά και κριτηρίων χωρικής ανάπτυξης των ΑΠΕ.

Οι προοπτικές στον ενεργειακό τομέα είναι εξαιρετικά θετικές λόγω της ύπαρξης ενός πλαισίου μακροπρόθεσμων εθνικών και κοινοτικών πολιτικών, όπως είναι η μείωση των εκπομπών του θερμοκηπίου, η μεγαλύτερη διείσδυση ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση, η εξοικονόμηση ενέργειας, η μείωση κατανάλωσης πετρελαιοειδών κ.α. καθώς και λόγω της εφαρμογής πολιτικών και προγραμμάτων βραχυπρόθεσμου / μεσοπρόθεσμου χαρακτήρα, όπως είναι τα προγραμματισμένα έργα του ΔΕΣΜΗΕ (Διαχειριστής Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας) για ενίσχυση του Δικτύου στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και την ένταξη στο Σύστημα νέων μονάδων παραγωγής.

Στο τομέα αυτό το θεσμοθετημένο ΠΠΧΣΑΑ δίνει γενικές κατευθύνσεις που δεν απέχουν πολύ από τις διαγραφόμενες εξελίξεις και προοπτικές.

Η προσφορά υποδομών παραγωγικών δραστηριοτήτων

Βιομηχανικές Ζώνες: Η Περιφέρεια διαθέτει σε λειτουργία ΒΙΠΕ στην ευρύτερη περιοχή της Λαμίας και της Θήβας (Θίσβη) αλλά και την μεγάλη «άτυπη ΒΙΠΕ» Οινοφύτων-Σχηματαρίου, που αποτελεί περιοχή εκτός σχεδίου με μεγάλη συγκέντρωση βιομηχανικών μονάδων, χωρίς οργανωμένη ανάπτυξη. Στη δωδεκαετία 2000-2012 αναβαθμίστηκαν σημαντικά οι παραπάνω περιοχές με ενίσχυση των υποδομών (Φυσικό αέριο σε ΒΙΠΕ Λαμίας-Θίσβης και στη Ζώνη Οινόφυτα-Σχηματάρι-Ριτσώνα-Θήβα, Ηλεκτροπαραγωγή στη Θίσβη, συστήματα πυρασφάλειας κλπ.), αυξάνοντας έτσι την ελκτικότητα και την ποιότητά τους, ενώ προστέθηκαν επίσης ΒΙΟΠΑ στη Χαλκίδα και στην Άμφισσα.

Τουριστικές Ζώνες: Κύριες οργανωμένες τουριστικές ζώνες στην Περιφέρεια αποτελούν η ευρύτερη περιοχή Άμφισσας-Δελφών-Γαλαξειδίου με κέντρο τον αρχαιολογικό χώρο των Δελφών, τα Χιονοδρομικά Κέντρα του Παρνασσού και Τυμφρηστού και οι παραδοσιακές εγκαταστάσεις των Ιαματικών Πηγών στο Βόρειο Ευβοϊκό και Σπερχειό, που είναι ζώνες με δυναμική προοπτική στον καλλωπιστικό και ιαματικό τουρισμό. Αναδυόμενες ζώνες για εναλλακτικές μορφές τουρισμού αποτελούν τα ορεινά τοπία, καθώς και οι σημαντικές πολιτιστικές διαδρομές με διεθνές ενδιαφέρον. Τάσεις νέων μορφών επενδύσεων μεγάλης κλίμακας εκδηλώνονται στα παράλια της Φθιώτιδας που συνδέονται και με τους δημόσιες ιδιοκτησίας εκτεταμένους τουριστικούς πόρους των θερμομεταλλικών πηγών. Το προφίλ της Περιφέρειας προσφέρεται για ενδυνάμωση και εμπλουτισμό της τουριστικής ανάπτυξης με ειδικές μορφές, πέραν της μορφής του παραθεριστικού τουρισμού.

Οργανωμένοι Υποδοχείς Υδατοκαλλιεργειών: Η Περιφέρεια διαθέτει επάρκεια υποδοχέων.

B.6 Οικιστικό Δίκτυο – παραθεριστική κατοικία

Η διάρθρωση του οικιστικού δικτύου τόσο ως προς την διαβάθμισή του, όσο και ως προς τις ευρύτερες χωρικές ενότητες των ΟΤΑ που το υποστηρίζουν, επηρεάζεται ουσιωδώς α) από την ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων, β) τη χωροθέτηση κοινωνικών και τεχνικών υποδομών, και γ) τη διοικητική διάρθρωση της χώρας και τον εξοπλισμό των οικιστικών κέντρων με διοικητικές λειτουργίες. Σε ότι αφορά τον τελευταίο αυτό παράγοντα σχετικό είναι το πρόσφατο πρόγραμμα διοικητικής μεταρρύθμισης «Καλλικράτης», που διαγράφει σε ένα βαθμό τις τάσεις και τις προοπτικές εξέλιξης του ρόλου των οικιστικών κέντρων, σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα (Έδρα Περιφέρειας-έδρες Περιφερειακών Ενοτήτων.-έδρες νέων ΟΤΑ).

Το οικιστικό δίκτυο της Περιφέρειας σήμερα είναι ιεραρχημένο, πολυκεντρικό και αναπτύσσεται σχετικά ισόρροπα σ' όλο της το χώρο. Οι πόλεις που έχουν τους κυρίαρχους ρόλους είναι (τα πληθυσμιακά μεγέθη που παρατίθενται αφορούν την απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2011):

- Η Λαμία και η Χαλκίδα, περιφερειακοί κόμβοι με πληθυσμό (σε επίπεδο Καλλικρατικού Δήμου) της τάξης των 75.000 και 100.000 κατοίκων αντίστοιχα και πληθυσμό στον οικιστικό πυρήνα τους της τάξης των 52.000 και 59.000 κατ. αντίστοιχα.
- Η Θήβα αφενός και η Λιβαδειά – Ορχομενός αφετέρου, κόμβοι με πληθυσμό (σε επίπεδο Καλλικρατικού Δήμου) 36.000 και 43.000 κατ. αντίστοιχα και πληθυσμό στον οικιστικό πυρήνα τους που υπερβαίνει τις 20.000 κατ.
- Το οικιστικό σύστημα με βασικούς πόλους την Άμφισσα-Ιτέα, με πληθυσμό (σε επίπεδο Καλλικρατικών Δημοτικών Ενοτήτων) της τάξης των 20.000 κατ. συνολικά.

Ιδιαίτερο ρόλο διαδραματίζει το Καρπενήσι, σαν τουριστικός αναδυόμενος πόλος στον υψηλό ορεινό δυτικό όγκο της περιφέρειας.

Παρά την ιδιαίτερη οικονομική κρίση της χώρας, είναι δυνατό να προκύψουν θετικές προοπτικές για τους οικιστικούς πόλους της περιφέρειας, μέσω της αξιοποίησης των κοινοτικών πόρων που αναμένεται να διατεθούν στο πλαίσιο των πολιτικών για την περιφερειακή ανάπτυξη και την εδαφική συνοχή, με στόχο την ενίσχυση του ρόλου των πόλεων ως κέντρων έντασης των οικονομικών δραστηριοτήτων, της απασχόλησης, της καινοτομίας και του πολιτισμού, με παράλληλη μέριμνα για την προστασία – ανάδειξη του αστικού περιβάλλοντος.

Τέλος σε ότι αφορά την παραθεριστική κατοικία, επισημαίνεται ο ιδιαίτερος ρόλος της περιφέρειας (και ιδίως των παράκτιων περιοχών του Νότιου Ευβοϊκού) ως υποδοχέα παραθεριστικής κατοικίας των κατοίκων της Αττικής.

B.7 Τοπίο, Φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον

Το περιβάλλον ως παράγων ανάπτυξης

Πλούσια σε φυσικές προστατευόμενες περιοχές NATURA και Εθνικούς Δρυμούς, υδατικούς πόρους, απείραχτα μεγάλα φυσικά ορεινά και θαλάσσια / νησιωτικά τοπία, διάσπαρτη από διαχρονικά μνημεία και πολιτιστικά στοιχεία διεθνούς και εθνικού ενδιαφέροντος όλων των ιστορικών περιόδων η Περιφέρεια διαθέτει σημαντικό δυναμικό, που δεν το έχει ακόμα αποτελεσματικά αναδείξει σε παράγοντα ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας στον Εθνικό, Μεσογειακό, Ευρωπαϊκό και Διεθνή Χώρο.

Υστερούν σε προστασία και αξιοποίηση τα φυσικά σύνολα του Δικτύου NATURA, όπως και οι ιστορικές πόλεις της και ιδίως πόλεις με υπερτοπικής εμβέλειας πολιτιστικούς πόρους (Θήβα, Χαλκίδα, Ερέτρια). Σημαντικό επίτευγμα είναι η δρομολόγηση της οδικής παράκαμψης του αρχαιολογικού χώρου των Δελφών, το διεθνούς εμβέλειας νέο Μουσείο της Θήβας, η αναβάθμιση του χώρου των Θερμοπυλών, καθώς και η εκτεταμένη δραστηριότητα προστασίας πλήθους αρχαιολογικών χώρων όλων των ιστορικών περιόδων, με καθορισμό ζωνών προστασίας, και προώθηση έργων συντηρήσεων και πολλαπλών παρεμβάσεων ανάδειξής τους, σ' όλο το χώρο της Περιφέρειας.

Θετικές προοπτικές αποτελούν η, βάσει των κατευθύνσεων του υπό αναθεώρηση ΠΠΧΣΑΑ, προώθηση, της διαχείρισης των Τοπίων δίνοντας έμφαση :

- α) στις περιβαλλοντικές πιέσεις λόγω της ανάπτυξης εθνικής εμβέλειας παραγωγικών δραστηριοτήτων στις οποίες η Περιφέρεια εμφανίζει ισχυρή εξειδίκευση (δραστηριότητες εξόρυξης - βαριάς βιομηχανίας - ΑΠΕ, που προσδοκείται να έχουν θετική συμβολή στην ανάταξη της αναπτυξιακής και ενεργειακής κρίσης
- β) στις σημαντικές δυνατότητες ανάδειξης των τοπίων σε ισχυρούς παράγοντες ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού.

Αρνητικές προοπτικές για την προώθηση της ανάδειξης των αξιόλογων πόρων της περιφέρειας σε παράγοντα βιώσιμης ανάπτυξης, αποτελούν η λόγω της αρνητικής οικονομικής συγκυρίας μείωση των δημόσιων πόρων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο τη περίοδο 2014-2020

Τέλος επισημαίνεται ότι η δύσκολη σχέση προστασίας-ανάπτυξης και η ανάγκη προώθησης των επενδύσεων, καθιστά απαραίτητη την ολοκλήρωση του σχεδιασμού των χρήσεων και της διαχείρισης των προστατευτέων περιοχών.

B.8 Μεταφορική υποδομή

Υποδομές αιχμής - Διεθνείς μεταφορές και Επικοινωνίες

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος διαθέτει ισχυρή θέση στη μεταφορική υποδομή καθώς διασχίζεται από τον οδικό και σιδηροδρομικό άξονα Πάτρα-Αθήνα-Θεσ/νίκη (ΠΑΘΕ), που αποτελεί τμήμα των Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών (ΔΔΜ), ενώ παράλληλα ισχυρές προοπτικές διανοίγονται από την επιδιωκόμενη αναβάθμιση των διασυνδέσεων της με την Πάτρα μέσω του Διαγώνιου άξονα (Λαμία – Άμφισσα – Ιτέα - Αντίρριο - Πάτρα), με τα Ιωάννινα και την Ηγουμενίτσα μέσω του άξονα Κεντρικής Ελλάδας Ε65 (Λαμία – Καλαμπάκα – περιοχή Καλλιθέας στην Εγνατία) και του άξονα της Εγνατίας).

Για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας είναι πρωτεύουσας σημασίας η ολοκλήρωση (κατά την τρέχουσα και την επόμενη προγραμματική περίοδο 2014-2020) του πιο πάνω Διευρωπαϊκής και Διαπεριφερειακής σημασίας πλέγματος μεταφορικών δικτύων όπως και του (προβλεπόμενου στα ΔΔΜ) κόμβου συνδυασμένων μεταφορών στη Λαμία, του άξονα Ελευσίνα – Θήβα – Υλίκη (παράκαμψη πολεοδομικού συγκροτήματος Αθήνας), του διαμήκη άξονα της Εύβοιας (Αιδηψός – Ιστιαία – Χαλκίδα – Αλιβέρι - Κάρυστος), του άξονα Σχηματάρι – Χαλκίδα – λιμένας Κύμης και του άξονα Λαμία – Καρπενήσι – Αγρίνιο – σύνδεση με Ιόνια Οδό.

Παράλληλα στο πλαίσιο των προωθούμενων πολιτικών θα πρέπει να επιδιωχθεί η ενίσχυση της θέσης της Περιφέρειας στις θαλάσσιες μεταφορές και ειδικότερα:

- α) η ολοκλήρωση της ένταξης των πιο κάτω σημαντικών λιμένων της στο σύστημα μεταφορικών δικτύων:

- αα) του λιμένα της Κύμης που σύμφωνα με το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΓΠΧΣΑΑ) είναι λιμένας διεθνούς ενδιαφέροντος και εθνικής σημασίας σε ότι αφορά ιδίως τη σύνδεση με τα νησιά του Β. Αιγαίου, και το λιμένα της Σμύρνης (ως του σημαντικότερου εμπορικού λιμένα της Τουρκίας),
 - αβ) του λιμένα της Χαλκίδας που εντάσσεται στα ΔΔΜ και που σύμφωνα με το ΓΠΧΣΑΑ χαρακτηρίζεται ως εμπορευματικός λιμένας με δυνατότητα παροχής συνδυασμένων μεταφορών (οδικών - σιδηροδρομικών – θαλάσσιων) για την εξυπηρέτηση της ευρύτερης παραγωγικής ζώνης Σχηματαρίου – Οиноφύτων και του προβλεπόμενου από το ΓΠΧΣΑΑ στην περιοχή αυτή εμπορευματικού κέντρου. Ο λιμένας αυτός (όπως και της Κορίνθου) θα μπορούσε σύμφωνα με το ΓΠΧΣΑΑ να αποτελέσει μέρος του ευρύτερου συστήματος των λιμένων Αττικής
 - αγ) του λιμένα της Στυλίδας για τον οποίο οι προβλέψεις των ΔΔΜ (για δημιουργία κόμβου συνδυασμένων μεταφορών στην ευρύτερη περιοχή Λαμίας) και του ΓΠΧΣΑΑ (για δημιουργία εμπορευματικού κέντρου στην ευρύτερη περιοχή Λαμίας) δύναται να αποτελέσουν αφετηρία για την περαιτέρω ανάπτυξη του εμπορευματικού χαρακτήρα του
- β) την ένταξη λιμένων της περιφέρειας στους προορισμούς κρουαζιέρας (Ιτέα κλπ) λαμβάνοντας υπόψη και τις κατευθύνσεις του υπό αναθεώρηση δημοσιοποιημένου Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Τουρισμού.

Σημαντικές ελλείψεις παρουσιάζει το υπό κατασκευή ή προγραμματιζόμενο δευτερεύον ενδοπεριφερειακό σύστημα μεταφορών (διασύνδεση ευρέων χωρικών ενοτήτων της περιφέρειας με το πρωτεύον - διεθνές σύστημα μεταφορών).

Οι προοπτικές για την ουσιαστική λειτουργική βελτίωση τόσο του πρωτεύοντος όσο και του δευτερεύοντος συστήματος μεταφορών υφίστανται σήμερα τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης και της μείωσης των χρηματοδοτήσεων από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε. Ωστόσο θετικές προοπτικές υπάρχουν για την υλοποίηση του πλέγματος των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών (ΔΔΜ), αφού σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες της Ε.Ε. [COM(2011) 650 final / 2 της 10-12-2011], στόχος είναι η ολοκλήρωση έως το 2030 του πακέτου «οδικές – σιδηροδρομικές – θαλάσσιες – ποτάμιες μεταφορές», σε ενοποιημένο διευρωπαϊκό δίκτυο κορμού, διακλαδώσεων και κόμβων συνδυασμένων μεταφορών ώστε να επιτευχθεί μείωση εκπομπών διοξειδίου άνθρακα και εξοικονόμηση ενέργειας.

Μεγάλες τεχνικές υποδομές υποστήριξης της παραγωγής

Ενεργειακά δίκτυα: Τόσο τα δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, όσο και του φυσικού αερίου διασχίζουν την Περιφέρεια, προμηθεύοντας με την απαραίτητη ενέργεια τις σημαντικότερες παραγωγικές περιοχές της.

Τηλεπικοινωνιακά δίκτυα– Διαδίκτυο- Οπτικές Ίνες: Η υποδομή στη Περιφέρεια είναι ανεπτυγμένη και εξελίσσεται θετικά. Η Λαμία αποτελεί κόμβο εθνικού επιπέδου στις τηλεπικοινωνίες.

Προμήθεια νερού: Η Περιφέρεια διαθέτει ικανοποιητικούς υδάτινους πόρους και έργα για την προμήθεια των δραστηριοτήτων της με την προϋπόθεση της ορθολογικής διαχείρισής τους. Υπό εξέλιξη βρίσκεται η κατασκευή σημαντικών φραγμάτων στην Εύβοια (που έχει το χαρακτήρα νησιωτικού νομού με εντονότερες ανάγκες υδατικών πόρων), το οροπέδιο Δομοκού και τη Φωκίδα.

Περιβαλλοντικές Υποδομές: Η Περιφέρεια διαθέτει σήμερα σημαντικές υποδομές αλλά πρέπει να αντιμετωπίσει σοβαρά ζητήματα κόστους, διαχείρισης και λειτουργίας τους, καθώς και συμπλήρωσής τους, με στόχο την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της ρύπανσης σε υδάτινους υποδοχείς, ιδίως στις περιοχές ισχυρών παραγωγικών (βιομηχανικών και

γεωργοκτηνοτροφικών) συγκεντρώσεων, με πρώτη προτεραιότητα την ορθολογική διαχείριση των βιομηχανικών αποβλήτων στη λεκάνη του Ασωπού ποταμού.

B.9 Θεσμοθετημένες χρήσεις γης – κάλυψη του εδάφους

Οι χρήσεις γης που καλύπτουν τις εδαφικές υποενοότητες της Περιφέρειας δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερες εντάσεις με αποτέλεσμα στο μεγαλύτερο τμήμα της περιφέρειας να επικρατεί η συμπαγής οικιστική ανάπτυξη με βάση τους υπάρχοντες οικισμούς.

Εξαιρέση αποτελούν :

- α) η μεγάλης κλίμακας εκτός σχεδίου (ανοργάνωτη) ανάπτυξη βιομηχανικών (και συναφών με αυτές) χρήσεων στη συνορεύουσα με την Αττική περιοχή Σχηματαρίου – Οινοφύτων.
- β) η μεγάλης κλίμακας ανάπτυξη χρήσεων παραθεριστικής κατοικίας στις προσιτές στην Αττική ακτές ιδιαίτερα του νότιου Ευβοϊκού (περιορισμένης εντάσεως ανάλογα φαινόμενα παρατηρούνται στις περιοχές του Β. Ευβοϊκού, του Μαλιακού Κόλπου και του Διαύλου των Ωρεών).
- γ) η διάχυση της ανάπτυξης στις περιαστικές ζώνες

Η ανάπτυξη των Φ/Β εντός της γεωργικής γης δημιουργεί σε περιοχές υπερβολικής συγκέντρωσής τους, συγκρούσεις χρήσεων γης.

Ιδιαίτερα ζητήματα θέτει η ιδιαίτερα εκτεταμένη χρήση της εξόρυξης.

Τέλος οι ιχθυοκαλλιέργειες θα αναπτυχθούν μέσω των κατευθύνσεων του θεσμοθετημένου Ειδικού Πλαισίου και της ενεργοποίησης των χωροταξικών εργαλείων ΠΟΑΥ.

Ως προς την εξέλιξη των νέων ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ παρατηρείται ότι η διαδικασία θεσμοθέτησής τους εξελίσσεται αργά παρά δε την εν γένει θετική συμβολή τους στο σχεδιασμό του χώρου, περιλαμβάνουν υπερεκτίμηση αναγκών αλλά και δυνατοτήτων υλοποίησης των στόχων και παρεμβάσεων τους και μερικό έλεγχο της διάχυσης των χρήσεων γης ιδίως στις περιαστικές ζώνες.

B.10 Προγραμματικό Πλαίσιο

Οι χωρικές επιπτώσεις των προγραμμάτων που ασκήθηκαν στην Περιφέρεια κατά τις προγραμματικές περιόδους του Γ' και του Δ' ΚΠΣ είχαν γενικά σημαντικά θετικές επιπτώσεις και προώθησαν βασικούς στρατηγικούς τομείς για τη βιώσιμη χωρική ανάπτυξη της.

Με βάση την ανά θεματική ενότητα χωρική ανάλυση των έργων και δράσεων (ιδίως του Γ' ΚΠΣ για το οποίο διατίθενται οριστικά δημοσιευμένα και περιφερειακά καταναμημένα αποτελέσματα), συμπεραίνουμε ότι:

Οι σημαντικότερες θετικές επιπτώσεις αφορούν τη θέση και το ρόλο της Περιφέρειας στον ευρωπαϊκό και εθνικό χώρο.

Ακολουθούν οι θετικές επιπτώσεις στο διοικητικό εκσυγχρονισμό, στην ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορίας, και στον εκσυγχρονισμό του δευτερογενή τομέα).

Σημαντική παρέμβαση σε θέματα περιβάλλοντος και ενέργειας (ιδίως σε ότι αφορά τις ΑΠΕ) επιχειρείται μέσω του Δ' ΚΠΣ

Σε σχέση με την εδαφική συνοχή τα προγράμματα προώθησαν τη σύγκλιση σε ευρωπαϊκό/εθνικό και ενδοπεριφερειακό επίπεδο.

Αρνητική παράμετρο αποτελούν η υστέρηση της αναβάθμισης - εξειδίκευσης του τριτογενούς τομέα και οι σημαντικές καθυστερήσεις υλοποίησης στα μεγάλα σιδηροδρομικά έργα

Γ. ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΟΥ ΠΠΧΣΑΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ - ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΜΕ ΤΙΣ ΝΕΩΤΕΡΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ (ΕΘΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ)

Το Θεσμοθετημένο ΠΠΧΣΑΑ είναι εναρμονισμένο με το Θεσμικό Πλαίσιο που ίσχυε κατά την έγκρισή του παρέχοντας στρατηγικές κατευθύνσεις για τη αειφόρο ανάπτυξη του χώρου της περιφέρειας (μέσα από συνθετική θεώρηση των χωρικών επιπτώσεων των πολιτικών), τόσο σε μεσοπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα (προγραμματική περίοδος του Γ΄ ΚΠΣ) όσο και σε μακροπρόθεσμο (ορίζοντας δεκαπενταετίας).

Έχει επίσης εγκριθεί με τις μεταβατικές διατάξεις του ν. 2742/99 δίχως δηλαδή να υφίσταται θεσμοθετημένο Γενικό Πλαίσιο (και Ειδικά Πλαίσια) ΧΣΑΑ.

Απαιτείται ως εκ τούτου να εξεταστεί η αναγκαιότητα της προσαρμογής του στο μεταγενέστερο της έγκρισής του θεσμικό και προγραμματικό πλαίσιο (ΓΠΧΣΑΑ και ΕΠΧΣΑΑ, Νόμος για την εφαρμογή του Προγράμματος «Καλλικράτης», νέο θεσμικό πλαίσιο για τομεακές πολιτικές όπως της βιομηχανίας, του τουρισμού κλπ, Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων και Εφαρμοστικός Νόμος προγραμματική περίοδος του Δ΄ και Ε΄ ΚΠΣ κλπ) όπως αυτό αναλυτικότερα περιγράφεται στην ενότητα Α του παρόντος κειμένου).

Θα πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι ο χωροταξικός σχεδιασμός είναι μια κυλιόμενη διαδικασία με δυνατότητα ανατροφοδότησης ανάμεσα στα διάφορα επίπεδά του, στο πλαίσιο πάντα των ισχυουσών διατάξεων (ν. 2742/99), που προβλέπουν την υποχρέωση εναρμόνισης των υποκείμενων επιπέδων σχεδιασμού στα υπερκείμενα και την δυνατότητα αναθεώρησης – τροποποίησης οιοδήποτε επιπέδου σχεδιασμού μετά από τήρηση της διαδικασίας αξιολόγησης της εφαρμογής του, ή για ειδικούς λόγους που αναφέρονται ρητά στο νόμο.

Παρακάτω παρουσιάζονται σημεία που θέτουν ζητήματα εναρμόνισης μεταξύ των επιπέδων του χωροταξικού σχεδιασμού και τεκμηρίωσης της αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ.

Γ.1. Θέση και ρόλος της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας στον εθνικό / ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο

Γ.1.1. Οι κατευθύνσεις του ισχύοντος ΠΠΧΣΑΑ για τη χωροταξική ένταξη της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας στον εθνικό και το διεθνή χώρο, εναρμονίζονται σε γενικές γραμμές με τις επιλογές του υπερκείμενου σχεδιασμού για τους αναπτυξιακούς άξονες και πόλους ανάπτυξης της Περιφέρειας. Σημειώνονται οι ακόλουθες διαφοροποιήσεις:

- Το ΠΠΧΣΑΑ εξετάζοντας αυτοτελώς την Περιφέρεια (δίχως θεσμοθετημένο – δεσμευτικό Εθνικό Χωροταξικό σχεδιασμό) προωθεί την οργάνωση του οικιστικού δικτύου της περιφέρειας, ως εξής :

- α) η Λαμία (έδρα Περιφέρειας) και η Χαλκίδα, αποτελούν τους πρωτεύοντες πόλους ανάπτυξης (1^ο και 2^ο ενισχυμένο επίπεδο).

Ειδικότερα η Λαμία πέραν του ρόλου της ως διοικητικό περιφερειακό κέντρο, προωθείται ως διαπεριφερειακό κέντρο- πόλος στον εθνικό / κοινοτικό σχεδιασμό (ΓΠΧΣΑΑ & ΣΑΚΧ) εξειδικευόμενη ως διεθνής κόμβος μεταφορών, επικοινωνιών

και διαμετακόμισης, κέντρο τουριστικών υπηρεσιών και κέντρο εκπαίδευσης – έρευνας και τεχνολογίας.

Επίσης η Χαλκίδα πέραν του ρόλου της ως νομαρχιακού διοικητικού κέντρου, προωθείται ως διαπεριφερειακό κέντρο – πόλος με ειδικό ρόλο βιομηχανικού κέντρου στην περίμετρο της Αθήνας, στον εθνικό / κοινοτικό σχεδιασμό (ΓΠΧΣΑΑ & ΣΑΚΧ) κέντρο εκπαίδευσης – έρευνας και τεχνολογίας και περιφερειακό λιμάνι.

- β) η Λειβαδιά – Θήβα, Άμφισσα, Καρπενήσι – Μέγα Χωριό, Αλιβέρι – Κύμη αποτελούν τους δευτερεύοντες πόλους ανάπτυξης (2^ο επίπεδο)
- γ) επιλεγμένα οικιστικά κέντρα (Αταλάντη – Λιβανάτες, Αμφίκλεια – Τιθορέα – Ελάτεια, Σπερχειάδα – Μακρακώμη, Δομοκός – Ομβριακή – Ν. Μοναστήριο, Δίστομο – Αντίκυρα, Ιστιαία – Ωρεοί – Λ. Αιδηψού, Λίμνη – Μαντούδι, Ψαχνά, Κάρυστος, Λιδορίκι – Γαλαξίδι – Ερατεινή, Αγ. Κωνσταντίνος- Καμένα Βούρλα, Σκύρος) που αποτελούν τους λοιπούς πόλους ανάπτυξης (3^ο επίπεδο)
- δ) έδρες ΟΤΑ (4^ο επίπεδο).
- ε) λοιποί οικισμοί (5^ο επίπεδο)

Με τη θεσμοθέτηση του ΓΠΧΣΑΑ, επέρχεται μια διαφοροποίηση στην ονοματολογία - ιεράρχηση των οικιστικών κέντρων της περιφέρειας, καθώς οργανώνεται το οικιστικό δίκτυο μετά από συνολική θεώρηση στο εθνικό επίπεδο, ως εξής:

- α) Μητροπολιτικά κέντρα Αθήνας και Θεσσαλονίκης (1^ο επίπεδο)
- β) Πρωτεύοντες πόλοι ανάπτυξης (2^ο επίπεδο)

Αφορούν ένα σύνολο οκτώ ισχυρών περιφερειακών κέντρων όπως προσδιορίστηκαν με την αρ. 9610/1979 κυβερνητική απόφαση (ΦΕΚ 1021 Β) και στη συνέχεια οριστικοποιήθηκαν (Πάτρα, δίπολο Λάρισα – Βόλος, δίπολο Ηράκλειο – Χανιά, , Ιωάννινα και δίπολο Κομοτηνή – Αλεξανδρούπολη) και υλοποιήθηκαν με συντονισμένες εθνικού επιπέδου διαχρονικές δράσεις που αφορούν την ενίσχυση του διοικητικού τους ρόλου και τη χωροθέτηση μεγάλης κλίμακας κοινωνικών και τεχνικών υποδομών (πανεπιστήμια, πανεπιστημιακά νοσοκομεία, κέντρα έρευνας και τεχνολογίας, υποδομές συνδυασμένων μεταφορών διεθνούς σημασίας). Αποτέλεσαν αντίπαλους πόλους της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης συμβάλλοντας στην πλέον ισόρροπη ανάπτυξη της χώρας, με συγκριτικά αδύναμους κρίκους τα Ιωάννινα – Ηγουμενίτσα και το δίπολο Κομοτηνή – Αλεξανδρούπολη (επιλέχθηκαν με στόχο την αποκέντρωση της ανάπτυξης πέραν του παραδοσιακού αναπτυξιακού άξονα ΠΑΘΕ και την ενδυνάμωση του αναπτυξιακού άξονα της Εγνατίας).

- γ) Δευτερεύοντες πόλοι ανάπτυξης (3^ο επίπεδο).

Αφορούν ένα σύνολο δώδεκα περιφερειακών κέντρων της χώρας (Λαμία, Χαλκίδα, δίπολο Τρίπολη – Καλαμάτα, Κοζάνη, Σέρρες, Καβάλα, Κέρκυρα, Ερμούπολη, Ρόδος, Χίος, Μυτιλήνη), που περιλαμβάνει και τα οικιστικά κέντρα της περιφέρειας: Λαμία και Χαλκίδα.

- δ) Λοιποί εθνικοί πόλοι (4^ο επίπεδο). Αφορούν ένα σύνολο έξι οικιστικών κέντρων, που δεν περιλαμβάνει οικιστικά κέντρα της περιφέρειας (Αγρίνιο, Τρίκαλα, Καρδίτσα, Κατερίνη, Δράμα και Ξάνθη).
- ε) Λοιπά νομαρχιακά κέντρα, αστικά κέντρα με πληθυσμό > 10.000 κατ. και άλλα σημαντικά κέντρα (5^ο επίπεδο), στα οποία περιλαμβάνονται τα οικιστικά κέντρα της περιφέρειας: Λειβαδιά, Θήβα, Καρπενήσι και Άμφισσα.

Γ.1.2 Τα Ειδικά Πλαίσια δεν υπεισέρχονται -κατά βάση- σε ζητήματα που αφορούν τη θέση και το ρόλο των Περιφερειών στον εθνικό και το διεθνή χώρο. Ειδικότερα σε ότι αφορά τη βιομηχανική δραστηριότητα στην περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και τις περί τη δραστηριότητα

αυτή κατευθύνσεις του ΠΠΧΣΑΑ αφενός και του ΕΠΧΣΑΑ για τη βιομηχανία αφετέρου, κρίνεται σκόπιμο να αναφερθούν τα εξής:

- Το ΠΠΧΣΑΑ προβάλλει τις δυνατότητες ανάπτυξης της περιφέρειας, με αιχμή την ισχυρή διασύνδεση του έντονα εξαγωγικού δευτερογενούς τομέα (εξόρυξη, μεταποίηση) με υψηλού επιπέδου δραστηριότητες του τριτογενή τομέα (υποδομές έρευνας και τεχνολογίας). Προτείνεται η χωρική οργάνωση της βιομηχανικής δραστηριότητας σε πόλους και άξονες/δέσμες (δέσμη Οινόφυτων/ευρύτερης Χαλκίδας-Θήβας-Θίσβης, ευρεία περιοχή Λαμίας, μεμονωμένοι πόλοι εξελισσόμενοι σε ειδικά Clusters μεταλλουργικών βιομηχανιών). Περαιτέρω και σε ότι αφορά τη βιομηχανική υπερσυγκέντρωση «Οινόφυτα – Σχηματάρι», προτείνεται η προώθηση ειδικού χωρο-αναπτυξιακού σχεδιασμού (καθορισμός Περιοχής Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων) και σχεδιασμού χρήσεων γης, με στόχο την εξυγίανση, τον έλεγχο των μεγεθών και την ποιοτική αναδιάρθρωσή της (σε διασύνδεση με τα Τεχνολογικά Πάρκα Χαλκίδας και Θήβας)

- Αντίστοιχα το ΕΠΧΣΑΑ για τη Βιομηχανία μεταξύ άλλων αναγνωρίζει ότι η περιφέρεια παρουσιάζει έντονο δυϊσμό (χωρικό και αναπτυξιακό) μεταξύ του τμήματός της που λειτουργικά εντάσσεται στη μητροπολιτική περιοχή της Αθήνας και της υπόλοιπης έκτασής της, γεγονός που οδήγησε σε στατιστική διόγκωση του κατά κεφαλή ΑΕΠ, και ένταξη της περιφέρειας σε καθεστώς σταδιακής εισόδου στο στόχο 2 των Διαρθρωτικών Ταμείων, με αποτέλεσμα τη διοχέτευση υψηλών πόρων σε δράσεις της Στρατηγικής της Λισσαβόνας (ενίσχυση του ανταγωνισμού) και την υποχρηματοδότηση συμβατικών δράσεων (ανάπτυξη υποδομών), με κίνδυνο την όξυνση του δυϊσμού. Η αναπτυξιακή στρατηγική εστιάζεται στην ολοκλήρωση των αξόνων μεταφορών, στην ανασυγκρότηση του παραγωγικού ιστού προς τομείς και κλάδους, που έχουν υψηλό επίπεδο συνέργιας με τον τριτογενή τομέα (τεχνολογία/καινοτομία) αλλά και με τον πρωτογενή, όπως και στην αντιμετώπιση του μείζονος ζητήματος εκλογίκευσης των σχέσεων με τη Μητροπολιτική Περιοχή Αθήνας (αποφυγή μεγαλύτερης συσσώρευσης δραστηριοτήτων στα όρια με την Αττική, αντιμετώπιση του έντονου δυϊσμού της περιφέρειας με διαφοροποίηση προς τα κάτω της υποστήριξης της βιομηχανικής ανάπτυξης στη ζώνη που ανήκει στη ΜΠΑ, ή είναι σε επαφή με αυτή, από την υπόλοιπη περιφέρεια, αλλά και αξιοποίηση των υπηρεσιών μητροπολιτικού επιπέδου).

Σε ότι αφορά το χωροταξικό πρότυπο η ανάπτυξη επικεντρώνεται στις εξής περιοχές: α)στη ζώνη Χαλκίδα – Θήβα – Οινόφυτα, που αποτελεί περιοχή ποιοτικής αναδιάρθρωσης, με έλεγχο-εξυγίανση της μεγάλης συγκέντρωσης μονάδων στα Οινόφυτα και η οποία μπορεί να επεκταθεί προς τα Β, ΒΔ, Δ (Θήβα, Θίσβη, ευρύτερη περιοχή Λάρυμνας - Στομίου), β)ευρύτερη περιοχή Λαμίας, που δύναται μελλοντικά να αναπτυχθεί περιλαμβάνοντας και την περιοχή Λειβαδιάς – Ορχομενού, γ)μεμονωμένοι πόλοι μεγάλης κλίμακας στις περιοχές Λάρυμνας – Πολιτικών, Ασπρων Σπιτιών, Χαλκίδας – Αλιβερίου.

Σε κάθε περίπτωση έμφαση δίνεται στην αποτροπή της παρόδιας εκτός σχεδίου δόμησης ιδιαίτερα στη ζώνη που εντάσσεται στη ΜΠΑ και η αύξηση της παρουσίας οργανωμένων υποδοχέων (για εξυγίανση περιοχών, μετεγκατάσταση μονάδων και εγκατάσταση νέων). Πέραν των ειδικών κατευθύνσεων για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, παρέχονται γενικότερες κατευθύνσεις για το εθνικό πρότυπο χωρικής οργάνωσης της βιομηχανίας (προσδιορισμός πόλων και αξόνων ανάπτυξης, κατευθύνσεις για τη χωροθέτηση βιομηχανικών δραστηριοτήτων με χωροθετική εξάρτηση από αγροτικές πρώτες ύλες / ορυκτούς πόρους / θαλάσσιο μέτωπο, για τη χωροθέτηση βιομηχανικών επενδύσεων μείζονος σημασίας, για τις μονάδες της Οδηγίας Σεβέζο II, για τη χωροθέτηση οργανωμένων βιομηχανικών υποδοχέων κλπ).

Γ.1.3 Το ΠΠΧΣΑΑ είναι σε συμβατότητα με τις νεότερες θεσμικές ρυθμίσεις σχετικά με την Διοικητική Αναδιάρθρωση της Χώρας («Πρόγραμμα Καλλικράτης») που αναγνωρίζεται ότι έχουν καθοριστική σημασία για το χωροταξικό σχεδιασμό.

Γ.1.4 Το ΠΠΧΣΑΑ είναι απόλυτα συμβατό με τις νεότερες πολιτικές κοινοτικού επιπέδου που προωθούν την εδαφική συνοχή και την αστική ανάπτυξη, την βιώσιμη κινητικότητα και τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών στα πλαίσια της στρατηγικής «Ευρώπη 2014-2020» καθώς και με το εθνικό πλαίσιο κατευθύνσεων για το Σ.Ε.Σ 2014-2020.

Γ.1.5 Το Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας-Αττικής, ως «παράλληλος» χωροταξικός σχεδιασμός, δεν παρουσιάζει ασυμβατότητες με το ισχύον ΠΠΧΣΑΑ Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

Γ.1.6 Μέ το Γ' και Δ' ΚΠΣ (εθνικό σκέλος, ΠΕΠ) τέθηκαν στόχοι σε συνέργια με το ΠΠΧΣΑΑ και υλοποιήθηκαν έστω και με καθυστέρηση σημαντικά έργα, που δρομολόγησαν σοβαρές μεταβολές προς την θετική κατεύθυνση. Σημαντικότερη έλλειψη αποτελεί η μη δρομολόγηση του «διαγωνίου άξονα» Λαμία – Άμφισσα – Ιτέα – Αντίρριο - Πάτρα.

Δεδομένης της παράλληλης προώθησης αφενός της αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ και αφετέρου της κατάρτισης του Ε' ΚΠΣ, προτείνονται στη θεματική αυτή ενότητα οι παρακάτω πρωτοβουλίες / δράσεις:

Άμεση κινητοποίηση των Περιφερειακών Φορέων για την υλοποίηση/χρηματοδότηση «των στρατηγικών επενδύσεων»:

- α) του προβλεπόμενου από το ΠΠΧΣΑΑ Εμπορευματικού Κέντρου στην ευρύτερη περιοχή Λαμίας σε συσχέτιση με τον προβλεπόμενο από τα ΔΔΜ κόμβο συνδυασμένων μεταφορών (οδικών – σιδηροδρομικών), με παράλληλη προώθηση στο Ε' ΚΠΣ σιδηροδρομικής σύνδεσης με τη ΒΙΠΕ Λαμίας και το αναβαθμιζόμενο για εξυπηρέτηση εμπορευματικών μεταφορών λιμάνι της Στυλίδας.
- β) του προβλεπόμενου από το ΠΠΧΣΑΑ Εμπορευματικού Κέντρου στην ευρύτερη περιοχή Οινοφύτων, με παράλληλη ανάπτυξη του ενταγμένου στα ΔΔΜ λιμένα της Χαλκίδας, ως θαλάσσιας εμπορευματικής υποδομής για την εξυπηρέτηση των βιομηχανικών και χονδρεμπορικών δραστηριοτήτων της ευρύτερης περιοχής, σε διασύνδεση με το σιδηροδρομικό άξονα ΠΑΘΕ.

Προώθηση κατά προτεραιότητα της υλοποίησης μέσω του Δ' και Ε' ΚΠΣ των οδικών αξόνων που σύμφωνα με το ΠΠΧΣΑΑ εντάσσονται στο εθνικής σημασίας οδικό δίκτυο και ειδικότερα :

- ΛΑΜΙΑ – ΚΑΡΔΙΤΣΑ – ΤΡΙΚΑΛΑ – ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ (Ε 65)
- ΛΑΜΙΑ – ΑΜΦΙΣΣΑ – ΙΤΕΑ – ΑΝΤΙΡΡΙΟ – ΠΑΤΡΑ (Διαγωνίος Άξονας)
- ΛΑΜΙΑ – ΦΑΡΣΑΛΑ (μέσω Ε 65) - ΛΑΡΙΣΑ
- ΛΑΜΙΑ – ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ – ΑΓΡΙΝΙΟ – ΙΟΝΙΑ ΟΔΟΣ (βελτίωση υφιστάμενου άξονα)
- ΕΛΕΥΣΙΝΑ – ΘΗΒΑ – ΥΛΙΚΗ (Παράκαμψη Αθήνας)
- ΣΧΗΜΑΤΑΡΙ - ΧΑΛΚΙΔΑ – ΚΥΜΗ (σε συνδυασμό με την αναβάθμιση του λιμένα της Κύμης)
- Λ. ΑΙΔΗΨΟΥ – ΙΣΤΙΑΙΑ – ΧΑΛΚΙΔΑ - ΚΑΡΥΣΤΟΣ

Πύκνωση του πιο πάνω δικτύου με την υλοποίηση αναβαθμισμένου μεταφορικού δικτύου, σημαντικού για την ενδοπεριφερειακή συνοχή και τη σύνδεση με αναπτυξιακούς πόλους της περιφέρειας (το δίκτυο αυτό θα προσεγγιστεί λεπτομερέστερα κατά την αναθεώρηση του ΠΠΧΣΑΑ) όπως :

- ΘΗΒΑ (σύνδεση με ΠΑΘΕ) – ΛΙΒΑΔΕΙΑ –ΙΤΕΑ (με παράκαμψη των Δελφών) – σύνδεση με «Διαγώνιο Άξονα»
- ΘΗΒΑ - ΘΙΣΒΗ

Γ.2. Πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης

Γ.2.1. Βάσει του ισχύοντος ΠΠΧΣΑΑ η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας οργανώνεται ως ενιαίος/αδιαίρετος χώρος περιλαμβάνοντας :

- α) Τους πρωτεύοντες διαπεριφερειακούς πόλους Λαμία και Χαλκίδα, και τους δευτερεύοντες πόλους ανάπτυξης: ευρύτερη αστική περιοχή Λιβαδειάς – Ορχομενού, αστική περιοχή Θήβας, ευρύτερη περιοχή Άμφισσας –Ιτέας – Δελφών, ευρύτερη περιοχή Καρπενησίου και δίπολο Αλιβερίου – Κύμης.
- β) Αναπτυξιακούς άξονες σε συνάφεια με το ιεραρχημένο οδικό δίκτυο και ειδικότερα:
 - βα) τους αναπτυξιακούς άξονες πρωτεύουσας σημασίας : άξονας ΠΑΘΕ, άξονας Λαμία – Άμφισσα / Ιτέα - Πάτρα, άξονας Ε 65, άξονας Σχηματάρι – Οινόφυτα – Χαλκίδα – Κύμη),
 - ββ) τους αναπτυξιακούς άξονες δευτερεύουσας σημασίας: άξονας Λαμία – Καρπενήσι – Αργίριο, διαμήκης άξονας Εύβοιας (Λ. Αιδηψού – Χαλκίδα – Κάρυστος), άξονας Θήβα – Λιβαδειά – Ιτέα / Άμφισσα, άξονας Θήβα – Λιβαδειά - Λαμία
- γ) διαπεριφερειακής εμβέλειας χώρους πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, (Δελφοί και Δελφικό τοπίο, Θερμοπύλες - Ελάτεια, Θήβα, Ερέτρια, Μονή Οσίου Λουκά – Μονή Προυσσού, περιοχές του δικτύου NATURA 2000)
- δ) 19 περιοχές συνεργασίας πόλης-υπαίθρου (αναπτυξιακές χωρικές ενότητες).

Γ.2.2 . Αντίστοιχα το ΠΠΧΣΑΑ, εξορθολογίζοντας σε εθνικό επίπεδο την ιεράρχηση του οικιστικού δικτύου, κατατάσσει τη Λαμία και τη Χαλκίδα στους δευτερεύοντες πόλους ανάπτυξης, μη καταγράφοντας στο επίπεδο αυτό ως ισχυρή τη μεταξύ τους λειτουργική σχέση, (η ενίσχυση της σχέσης αυτής, στη κατεύθυνση ενός διπολικού πρότυπου ανάπτυξης της περιφέρειας, μπορεί να αποτελέσει στο ενδοπεριφερειακό επίπεδο αντικείμενο της μελέτης αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ). Περαιτέρω αναγνωρίζεται ο ειδικός ρόλος της Χαλκίδας (όπως και των οικιστικών κέντρων Θήβας και Κορίνθου) ως κέντρου υποστήριξης της βιομηχανικής ανάπτυξης στην περίμετρο της Αθήνας, με την οποία αναπτύσσει ισχυρή λειτουργική σχέση, που αποτυπώνεται στο εθνικό επίπεδο.

Σε ότι αφορά την ανάπτυξη της εταιρικής σχέσης πόλης – υπαίθρου, και τις εκ της σχέσης αυτής χωρικές ενότητες, που ενδεικτικά απεικονίζονται στο χάρτη 8.2 του Γενικού Πλαισίου, επισημαίνεται ότι εκ του εν λόγω σχεδίου προκύπτει εκ νέου με αδρό τρόπο η ισχυρή λειτουργική εξάρτηση ενός τμήματος της περιφέρειας (ευρύτερη περιοχή κεντρικής και νότιας Εύβοιας, ευρύτερη περιοχή Θήβας) από τη μητροπολιτική περιοχή της Αθήνας, δίχως η ενδεικτική αυτή απεικόνιση να θέτει μείζον ζήτημα ασυμβατότητας με άλλα επίπεδα χωρικού σχεδιασμού, ή με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» για τη διοικητική αναδιάρθρωση της χώρας.

Γ.2.3 Τα Ειδικά Πλαίσια, κατά το πλείστον, δεν υπεισέρχονται σε ζητήματα που αφορούν τη διαμόρφωση του προτύπου χωρικής ανάπτυξης των Περιφερειών και δεν διαπιστώνονται σχετικές με το θέμα αυτό ασυμβατότητες.

Γ.2.4 Από τις νεότερες θεσμικές ρυθμίσεις, η πρόσφατη διοικητική μεταρρύθμιση «Καλλικράτης» βρίσκεται σε συμβατότητα με τις στρατηγικές επιλογές του ΠΠΧΣΑΑ καθώς κατοχυρώνει τη θεώρηση της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ως ενιαίας διοικητικής ενότητας και διατηρεί το διοικητικό ρόλο των κύριων αστικών κέντρων (έδρα Περιφέρειας και έδρες Περιφερειακών Ενοτήτων). Ταυτόχρονα οι νέοι (Καλλικράτειοι) Δήμοι επιτρέπουν σε μεγάλο βαθμό την προτεινόμενη από το ΠΠΧΣΑΑ χωροταξική οργάνωση της Περιφέρειας σε 19

χωρικές ενότητες, οι δε απαιτούμενες επί μέρους προσαρμογές δεν ανατρέπουν τις βασικές επιλογές του.

Γ.2.5 Το ΠΠΧΣΑΑ είναι απόλυτα συμβατό με τις νεότερες πολιτικές κοινοτικού επιπέδου που προωθούν την εδαφική συνοχή και την αστική ανάπτυξη, καθώς και την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη ειδικών περιοχών της περιφέρειας (ύπαιθρος-ακτές κλπ.) στα πλαίσια της Στρατηγικής «Ευρώπη 2014-2020» και του εθνικού πλαισίου κατευθύνσεων για το Σ.Ε.Σ 2014-2020.

Γ.2.6 Το (υπό διαβούλευση) Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας δεν εγείρει ζητήματα εναρμόνισης του ισχύοντος ΠΠΧΣΑΑ όσον αφορά το πρότυπο χωρικής ανάπτυξης.

Γ.2.7 Εν κατακλείδι εκτιμάται ότι το Πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας ανταποκρίνεται στις προτεραιότητες των νεότερων εθνικών πολιτικών. Οι στόχοι που έχουν μειωμένες δυνατότητες υλοποίησης είναι αυτοί που απαιτούν αυξημένες δημόσιες επενδύσεις, (λόγω των εκ της οικονομικής κρίσης μειωμένων δυνατοτήτων χρηματοδότησης του Ε' ΚΠΣ). Ως εκ τούτου απαιτούνται πολύ στοχευμένες επιλογές επενδύσεων για την ανάδυση των πόλων και αξόνων ανάπτυξης, που αποτελούν τη βάση οργάνωσης του χωρικού προτύπου της Περιφέρειας.

Γ.3. Αναπτυξιακό Πλαίσιο

Γ.3.1. Το αναπτυξιακό πλαίσιο που τίθεται από το ισχύον ΠΠΧΣΑΑ για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας δεν παρουσιάζει ασυμβατότητες με τον υπερκείμενο σχεδιασμό και ειδικότερα με το ΓΠΧΣΑΑ. Σε κάθε περίπτωση εντοπίζεται η ανάγκη ανάπτυξης συνεργειών μεταξύ των παραγωγικών τομέων (και δη του τουρισμού με τις κατά τόπους αναπτυξιακές και παραγωγικές δραστηριότητες) καθώς και η ανάγκη ενσωμάτωσης των τεχνολογικών εξελίξεων στην παραγωγική διαδικασία.

Γ.3.2 Σε σχέση με τα λοιπά υπερκείμενα σχέδια (Ειδικά Πλαίσια), αξίζει να σημειωθούν ως σημεία συμβατότητας με το ΠΠΧΣΑΑ τα εξής:

- Τόσο το οικείο ΠΠΧΣΑΑ όσο και το ΕΠΧΣΑΑ Βιομηχανίας εντοπίζουν και αναδεικνύουν το ισχυρό βιομηχανικό προφίλ της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.
- Η σημασία των ΑΠΕ και του ενεργειακού δυναμικού της Περιφέρειας Στ. Ελλάδας αναδεικνύεται και προωθείται και από το ΠΠΧΣΑΑ και από το ΕΠΧΣΑΑ ΑΠΕ.
- Οι υδατοκαλλιέργειες αποτελούν παραγωγικό κλάδο με ιδιαίτερες προοπτικές ανάπτυξης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας τόσο βάσει του ΠΠΧΣΑΑ όσο και βάσει του σχετικού ΕΠΧΣΑΑ.

Γ.3.3 Οι νεότερες θεσμικές ρυθμίσεις του αναπτυξιακού νόμου, και των νόμων που προωθούν το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων, δεν επιφέρουν αλλαγές στις στρατηγικές κατευθύνσεις του ΠΠΧΣΑΑ. Σε ότι αφορά τον Εφαρμοστικό Νόμο 3986/2011, πρέπει να τύχει διερεύνησης η αξιοποίηση της ιδιωτικής περιουσίας του Δημοσίου σε σχέση με τους πόρους της περιφέρειας (ασχέτως της «ανεξαρτητοποίησης» της διαδικασίας προώθησης των επενδύσεων αυτού του τύπου μέσω των Ειδικών Σχεδίων «ΕΣΧΑΔΑ»).

Γ.3.4 Μέσω του Γ' και Δ' ΚΠΣ (εθνικό σκέλος και ΠΕΠ) υλοποιήθηκαν σημαντικά έργα σε συνέργια με το ΠΠΧΣΑΑ που δρομολόγησαν σοβαρές μεταβολές προς την θετική κατεύθυνση, παρά τη μη δρομολόγηση ορισμένων έργων (πχ Διαγώνιος άξονας Λαμία-Πάτρα).

Οι νεότερες πολιτικές που θα εφαρμοστούν μέσω του Σ.Ε.Σ 2014-2020 βρίσκονται επίσης σε θετική κατεύθυνση σε ότι αφορά την υλοποίηση κυρίως των πιο κάτω στόχων του ΠΠΧΣΑΑ:

α) την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Περιφέρειας, β) την ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της στο τουρισμό και γ) τη διασύνδεση του δευτερογενή τομέα με εξειδικευμένες υπηρεσίες του τριτογενή (υπηρεσίες έρευνας και τεχνολογίας).

Γ.3.5 Το υπό διαβούλευση Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας-Αττικής, δεν παρουσιάζει ασυμβατότητες με το ισχύον ΠΠΧΣΑΑ.

Γ.3.6 Σε ότι αφορά τον υποκείμενο σχεδιασμό και τις αδειοδοτήσεις μεμονωμένων έργων/δραστηριοτήτων, παρατηρούνται τα εξής:

Απαιτείται εξειδίκευση των κατευθύνσεων του ΠΠΧΣΑΑ στο επίπεδο του Καλλικρατικού Δήμου και διαρκής παρακολούθηση της εφαρμογής τους στο επίπεδο των ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ.

Απαιτείται διερεύνηση των δυνατοτήτων μεγαλύτερης εξειδίκευσης - ενσωμάτωσης των κατευθύνσεων του ΠΠΧΣΑΑ στο επίπεδο των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών προστατευόμενων περιοχών, με στόχο την αντιμετώπιση ζητημάτων σύγκρουσης με αναπτυξιακές επιλογές (λαμβανομένης μάλιστα υπόψη της ύπαρξης αξιόλογων πλουτοπαραγωγικών πόρων όπως του ορυκτού πλούτου, των ΑΠΕ, του τουρισμού).

Σε ότι αφορά τις περιβαλλοντικές αδειοδοτήσεις μεμονωμένων έργων και δραστηριοτήτων, αξιολογείται ότι υπήρξε εν γένει συνέργια με τις κατευθύνσεις του ΠΠΧΣΑΑ.

Γ.4. Χωροταξική Οργάνωση

Οι κατευθύνσεις χωροταξικής οργάνωσης που προωθεί το ΠΠΧΣΑΑ για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας εναρμονίζονται σε μεγάλο βαθμό με τους στόχους και τις κατευθύνσεις του υπερκείμενου σχεδιασμού. Ειδικότερα:

Γ.4.1. Συμβατότητα ΠΠΧΣΑΑ με το ΓΠΧΣΑΑ:

- Περί της οργάνωσης του οικιστικού δικτύου ισχύουν όσα αναφέρονται στις ενότητες Γ.1.1, Γ.2.1. και Γ.2.2. του παρόντος.
- Το ΠΠΧΣΑΑ και το ΓΠΧΣΑΑ δομούν με ορισμένες διαφοροποιήσεις το λιμενικό σύστημα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, που λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της, περιλαμβάνει πλήθος λιμανιών (εμπορικών, επιβατικών, αναψυχής, αλιευτικών, όπως και λιμανιών εξυπηρέτησης μεμονωμένων μεγάλης κλίμακας παραγωγικών δραστηριοτήτων).

Ειδικότερα σύμφωνα με το ΠΠΧΣΑΑ προβλέπονται τα εξής:

Η ανάδειξη του λιμανιού της Κύμης σε εθνικής εμβέλειας (επιβατικό και τουριστικό), σε συνδυασμό με την ένταξη του οδικού άξονα ΠΑΘΕ – Χαλκίδα – Κύμη στο πρωτεύον διεθνές / εθνικό δίκτυο.

Η ανάδειξη ως πρωτευόντων τουριστικών λιμανιών, των μαρίνων Ιτέας, Καρύστου, Σκύρου.

Ανάδειξη ως λιμανιών διαπεριφερειακής εμβέλειας του εμπορικού λιμανιού Χαλκίδας, του λιμανιού Ιτέας, του επιβατικού λιμανιού Αγ. Κωνσταντίνου, του εμπορικού λιμανιού Στυλίδας, του πορθμείου Γλύφας – Αγιοκάμπου και των τουριστικών λιμανιών που σχεδιάζονται από τον ΕΟΤ και εντάσσονται στο σχεδιασμό του ΠΠΧΣΑΑ.

Αντιστοίχως το ΓΠΧΣΑΑ προβλέπει μεταξύ άλλων τα εξής:

Αναβάθμιση του λιμένα της Κύμης σε λιμένα διεθνούς ενδιαφέροντος και εθνικής σημασίας, για την εξυπηρέτηση τόσο των συνδέσεων με το Β. Αιγαίο όσο και της ανάπτυξης των εμπορικών σχέσεων με την Τουρκία (Σμύρνη) και σε συνδυασμό με την ένταξη του οδικού άξονα Σχηματάρι – Χαλκίδα – λιμένας Κύμης στο εθνικής σημασίας οδικό δίκτυο

Αναβάθμιση των ακτοπλοϊκών υποδομών των λιμένων της ηπειρωτικής χώρας (περιλαμβανομένων των λιμένων που εξυπηρετούν τη σύνδεση της Εύβοιας και των Σποράδων), με σκοπό την ενίσχυση των ενδοπεριφερειακών και διαπεριφερειακών συνδέσεων, τη μείωση των θαλάσσιων αποστάσεων, την απόσπαση φορτίου από τις οδικές μεταφορές και την αποσυμφόρηση του συστήματος των λιμένων της Αττικής.

Κατασκευή νέων ή αναβάθμιση υφιστάμενων, εξειδικευμένων και μη, λιμενικών υποδομών, που ενισχύουν (σε συνδυασμό με εξειδικευμένες υπηρεσίες) την τουριστική ανάπτυξη της χώρας μέσω του κλάδου της κρουαζιέρας.

Ολοκληρωμένη σιδηροδρομική σύνδεση και παροχή υψηλής ποιότητας συνδυασμένων μεταφορών σε όλους σχεδόν τους λιμένες που βρίσκονται πλησίον του εθνικού σιδηροδρομικού δικτύου, με προτεραιότητα στα εμπορευματικά τμήματα των λιμένων Πειραιά, Θεσσαλονίκης και Πάτρας. Στο πλαίσιο αυτό οι λιμένες της Κορίνθου και της Χαλκίδας εφόσον ενισχυθούν μπορεί να συμπληρώσουν τη θαλάσσια εμπορευματική υποδομή της ευρύτερης βιομηχανικής και χονδρεμπορικής περιοχής της Αττικής, που εξαπλώνεται στη Βοιωτία και την Κορινθία, ή να αποτελέσουν μέρος του ευρύτερου συστήματος των λιμένων της Αττικής.

Περαιτέρω κρίνεται σκόπιμη η ανάπτυξη εθνικού δικτύου αποκλειστικών θαλάσσιων εμπορευματικών μεταφορών (ανεξάρτητου από τις ακτοπλοϊκές γραμμές και τους περιορισμούς που η συγκεκριμένη αγορά επιβάλλει), μέσω του εφοδιασμού των λιμένων (περιλαμβανομένης της Στυλίδας) με ελαφρές υποδομές υποστήριξης τυποποιημένων εσωτερικών εμπορευματικών μεταφορών.

Για τις εξειδικευμένες βιομηχανικές λιμενικές εγκαταστάσεις (ναυπηγεία, διυλιστήρια, μεταλλεία κλπ), επιδιώκεται: α) η βελτίωση της αποδοτικότητας και η προστασία του περιβάλλοντος σε υφιστάμενες εγκαταστάσεις, β) η δημιουργία νέων λιμενικών εγκαταστάσεων μετά από εξέταση δυνατών εναλλακτικών λύσεων περιλαμβανομένων των υπεράκτιων εγκαταστάσεων και άλλων σύγχρονων τεχνολογικών συστημάτων, γ) αξιοποίησης απαξιωμένων λιμενικών εγκαταστάσεων.

Διαρκής αναβάθμιση – αποκατάσταση των υφιστάμενων λιμένων, με σκοπό την εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισής τους και τη σταθερή παροχή ασφάλειας στις μεταφορές.

Γ.4.2 Συμβατότητα ΠΠΧΣΑΑ με τα Ειδικά Πλαίσια:

- Συμβατότητα με το Ειδικό Πλαίσιο για τη Βιομηχανία: Σχετικές αναφορές γίνονται στην ενότητα Γ.1.2 του παρόντος.
- Συμβατότητα με το Ειδικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό: Το ΠΠΧΣΑΑ οργανώνει την ανάπτυξη του τουρισμού σε ευρείες χωρικές ενότητες γύρω από τουριστικούς πόλους με διαβαθμίσεις και εξειδικεύσεις (π.χ. ιαματικές πηγές, φυσικά και πολιτιστικά μνημεία εθνικής και διεθνούς εμβέλειας). Το (υπό αναθεώρηση) ΕΠΧΣΑΑ Τουρισμού εστιάζει στη θεσμοθέτηση ειδικών κατευθύνσεων τουριστικής ανάπτυξης με βάση:
 - α) την κατηγοριοποίηση του χώρου, με κριτήρια αα) την ένταση της τουριστικής ανάπτυξης (περιοχές τουριστικά ανεπτυγμένες – αναπτυσσόμενες κλπ), αβ) τις ειδικές κατηγορίες χώρου (νησιά, παράκτιες περιοχές, ορεινές περιοχές κλπ) και αγ) την ύπαρξη αξιόλογου φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος (περιοχές δικτύου Natura 2000, παραδοσιακοί οικισμοί, αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία)
 - β) τις ειδικές μορφές τουρισμού (συνεδριακός, θαλάσσιος, πολιτιστικός, αθλητικός, χιονοδρομικός κλπ)
 - γ) την αντιμετώπιση των συγκρούσεων με άλλες χρήσεις (δάση, αγροτική γη, βιομηχανία, εξόρυξη, αιολικές εγκαταστάσεις, υδατοκαλλιέργειες)
 - δ) την προώθηση νέων μορφών τουρισμού
- Συμβατότητα με το Ειδικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ:

Με το Ειδικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ (όπως τροποποιήθηκε με διατάξεις νόμου) προσδιορίστηκαν κανόνες και κριτήρια χωροθέτησης των ΑΠΕ, η προώθηση των οποίων επιβάλλεται από τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας για την αντιμετώπιση του παγκόσμιου φαινομένου της κλιματικής αλλαγής. Ειδικότερα:

Έμφαση δόθηκε στην αιολική ενέργεια (που συμβάλλει με συγκριτικά υψηλό ποσοστό στην παραγωγή ηλεκτρ. ενέργειας από ΑΠΕ), για την αξιοποίηση της οποίας προσδιορίστηκαν (μετά από ανάλυση του αιολικού δυναμικού για το σύνολο των περιοχών της χώρας), οι Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ), εντός των οποίων ευνοείται υπό προϋποθέσεις η ανάπτυξη των ΑΠΕ.

Στις εν λόγω ΠΑΠ περιλαμβάνονται και περιοχές της νήσου Εύβοιας όπως και περιοχές του ορεινού ηπειρωτικού τμήματος της Περιφέρειας, για τις οποίες το ΠΠΧΣΑΑ Στερεάς Ελλάδας επισημαίνει την ανάγκη ιδιαίτερης διερεύνησης μεγάλων συστημάτων περιβαλλοντικά ευαίσθητων τοπίων (Ευβοϊκή ακτή προς το Αιγαίο και ευρύτερη περιοχή Καρπενησίου / κεντρικής Ευρυτανίας).

Επίσης προσδιορίστηκαν ελάχιστες αποστάσεις των αιολικών εγκαταστάσεων από ασύμβατες δραστηριότητες, ειδικά κριτήρια για τις περιοχές με υψηλό δείκτη τουριστικής ανάπτυξης και το νησιωτικό χώρο (που λόγω της ιδιαιτερότητάς του δεν χαρακτηρίστηκε ΠΑΠ παρά το εξαιρετικά υψηλό αιολικό δυναμικό του), ειδικές κατευθύνσεις για την Αττική, το θαλάσσιο χώρο και τις ακατοίκητες νησίδες κλπ.

Περαιτέρω με το Ειδικό Πλαίσιο προβλέφθηκαν κατευθύνσεις για τη χωροθέτηση εγκαταστάσεων άλλων μορφών ΑΠΕ (κατευθύνσεις για τα Μικρά Υδροηλεκτρικά Έργα που θα πρέπει να συσχετιστούν με τα προωθούμενα από το ΥΠΕΚΑ σχέδια διαχείρισης ανά λεκάνη απορροής υδατορευμάτων, για τις εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας, τις εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της ενέργειας από βιομάζα ή βιοαέριο, όπως και για τη γεωθερμική ενέργεια), όπως και κατευθύνσεις για τον υποκείμενο σχεδιασμό (Περιφερειακά Πλαίσια, ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ, ειδικές κατευθύνσεις για την τροποποίηση των Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου στις νησιωτικές περιοχές) κλπ.

- Συμβατότητα με το Ειδικό Πλαίσιο Υδατοκαλλιεργειών:

Με το εν λόγω Ειδικό Πλαίσιο επιδιώκεται η βιώσιμη χωρική ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών, σαν ενός ιδιαίτερα δυναμικού παραγωγικού κλάδου, με έντονο εξαγωγικό χαρακτήρα, που έχει καταστήσει την Ελλάδα τη μεγαλύτερη παραγωγό χώρα τσιπούρας και λαβρακίου, παγκοσμίως. Ειδικότερα με το Ειδικό Πλαίσιο: α)δίνεται έμφαση στην ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών κατά κανόνα εντός οργανωμένων υποδοχέων, που χωροθετούνται, μετά από λεπτομερέστερο σχεδιασμό, εντός των προσδιοριζόμενων από το Πλαίσιο ευρύτερων Περιοχών Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΑΥ), που αφορούν σε μεγάλο βαθμό και το θαλάσσιο χώρο της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (Β. και Ν. Ευβοϊκός, διάυλος Ωρεών, Κορινθιακός). β)καθορίζονται ειδικότερες κατευθύνσεις για την ανάπτυξη υδατοκαλλιεργειών ανά ΠΑΥ, γ)προσδιορίζονται γενικά κριτήρια και συμβατότητες με άλλες χρήσεις για τη χωροθέτηση των υδατοκαλλιεργειών στο σύνολο του εθνικού θαλάσσιου χώρου, δ)παρέχονται κατευθύνσεις για τον υποκείμενο σχεδιασμό (Περιφερειακά Πλαίσια, ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ), ε)περιλαμβάνονται προβλέψεις για υφιστάμενες μονάδες υδατοκαλλιεργειών κλπ.

Γ.4.3 Οι παρακάτω νεότερες θεσμικές ρυθμίσεις πρέπει να ληφθούν υπ' όψη και να εφαρμοστούν στα πλαίσια της αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ .

1. Νόμος για τη Βιοποικιλότητα (Ν. 3937/2011). Το ΠΠΧΣΑΑ θα πρέπει να λάβει υπόψη τις νέες διατάξεις που ο νόμος εισάγει (π.χ. διατάξεις για τις κατηγοριοποιήσεις των προστατευόμενων περιοχών, τις περιοχές NATURA, τις παράκτιες περιοχές, το τοπίο κλπ).

2. Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/56/ΕΚ για την προστασία και διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος (Ν. 3983/2011). Η εναρμόνιση στο επίπεδο της Περιφέρειας (μέσω του ΠΠΧΣΑΑ) θα πρέπει να γίνει μετά την εκπόνηση των Σχεδίων Δράσης του άρθρου 6 του νόμου.
3. Εθνική Στρατηγική για το Τοπίο. Η κύρωση το 2010 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης του Τοπίου εισάγει υποχρεωτικά στη νέα περίοδο σχεδιασμού των ΠΠΧΣΑΑ στρατηγική / ρυθμίσεις για το Τοπίο, που το ΥΠΕΚΑ ενέταξε στις προδιαγραφές της τρέχουσας αναθεώρησης των ΠΠΧΣΑΑ. Το ΠΠΧΣΑΑ της Στερεάς Ελλάδας περιείχε ήδη πρόνοιες για το τοπίο στην κατεύθυνση των σημερινών απαιτήσεων, απαιτούνται όμως νέες εξειδικεύσεις.
4. Νομοθεσία για τον τουρισμό (Ν. 4002/2011). Πρέπει να αντιμετωπιστούν από το ΠΠΧΣΑΑ τα ζητήματα που τίθενται για την ανάπτυξη των νέων μορφών τουριστικών καταλυμάτων.
5. Νόμος 3686/2011 για τα Επιχειρηματικά Πάρκα. Οι διατάξεις του νόμου διευκολύνουν (μέσω της εισαγωγής της έννοιας του Επιχειρηματικού Πάρκου) την υλοποίηση των στόχων του ΠΠΧΣΑΑ σε ότι αφορά ιδίως την οργανωμένη ανάπτυξη της μεταποίησης και τον περιορισμό της εκτός σχεδίου διάσπαρτης δόμησης, όπως και τη σύνδεση δευτερογενούς – τριτογενούς τομέα.
6. Οδηγία Πλαίσιο Διαχείρισης Υδάτων. Θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα για το συσχετισμό του χωροταξικού σχεδιασμού με τα προωθούμενα από το ΥΠΕΚΑ διαχειριστικά σχέδια ανά λεκάνη απορροής υδατορευμάτων.
7. Νόμος 4076/2012 για την Παιδεία και Σχέδιο «ΑΘΗΝΑ» για την αναδιάρθρωση των Ιδρυμάτων της Ανώτατης Εκπαίδευσης : Το ΠΠΧΣΑΑ πρέπει να επανεξετάσει τις προτάσεις του για την Ανώτατη Εκπαίδευση και τις χωρικές επιπτώσεις των μεταβολών που επέρχονται από το Σχέδιο «ΑΘΗΝΑ».

Γ.4.4 Συμπερασματικά εκτιμάται ότι οι νεότερες πολιτικές δεν επιφέρουν βασικές τροποποιήσεις σε ότι αφορά τη διαχείριση της βιώσιμης χωρικής οργάνωσης στο επίπεδο του ΠΠΧΣΑΑ, πλην των ζητημάτων που προαναφέρθηκαν στην παράγραφο Γ.4.3, των ζητημάτων που αφορούν στη συσχέτιση του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής με την ενεργειακή πολιτική (ανάπτυξη των ΑΠΕ κλπ) αλλά και του ζητήματος αναγνώρισης του σημαντικού ρόλου του πρωτογενή τομέα (διατροφική αξία της γεωργικής γης, υποστήριξη της ανάπτυξης του δευτερογενή τομέα και σύνδεση με τον τριτογενή, στήριξη της οικονομικής ανάπτυξης και της απασχόλησης στην ύπαιθρο), που απαιτούν προσεκτική προσέγγιση.

Γ.4.5 Η εφαρμογή των κατευθύνσεων του ΠΠΧΣΑΑ Στερεάς Ελλάδας που αφορούν τον υποκείμενο πολεοδομικό σχεδιασμό αξιολογείται ως περιορισμένη, αν και αναγνωρίζεται η γενικότερη ανάγκη (που προβλέπεται και από τις ισχύουσες προδιαγραφές) για περαιτέρω εξειδίκευση των κατευθύνσεων των ΠΠΧΣΑΑ. Κατωτέρω περιγράφονται εκτιμήσεις σε ότι αφορά τα ισχυρά/αδύνατα σημεία - δυνατότητες του υποκείμενου πολεοδομικού σχεδιασμού (ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ):

- Προστασία της φύσης και των τοπίων, όπως και της πολιτιστικής κληρονομιάς (συμπεριλαμβανόμενων των ιστορικών κέντρων πόλεων και των παραδοσιακών οικισμών), μέσω ιδίως της θεσμοθέτησης περιοχών ειδικής προστασίας ή μέσω ειδικών ρυθμίσεων και προγραμμάτων ανάπλασης.
- Εξασφάλιση κρίσιμων υποδομών για την Περιφέρεια, όπως: ΒΙΠΕ, Τεχνολογικό Πάρκο, Εμπορευματικό Κέντρο Λαμίας, οργανωμένοι υποδοχείς τύπου ΒΕΠΕ σε νέες περιοχές και για την εξυγίανση άτυπων (εκτός σχεδίου) βιομηχανικών συγκεντρώσεων Θήβας,

προώθηση Τεχνολογικού Πάρκου, Εμπορευματικού κέντρου, στην ευρύτερη περιοχή Χαλκίδας, ΒΙΟΠΑ -ΠΟΤΑ στο Καρπενήσι κλπ.

- Μη ιεραρχημένη προώθηση των ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ σε συνδυασμό με την ιδιαίτερα περιορισμένη θεσμοθέτησή τους (μόνο στο 16% της έκτασης της Περιφέρειας).
- Υπερβολική και διεσπαρμένη προσφορά θεσμοθετούμενης για πολεοδόμηση οικιστικής γης α΄ και β΄ κατοικίας και γης για ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων, η οποία δεν ανταποκρίνεται στα μεγέθη, και τις προτεραιότητες του ΠΠΧΣΑΑ, ή και του χωροταξικού σχεδιασμού εθνικού επιπέδου. Ταυτόχρονα παρατηρείται δυσκολία προσφοράς πραγματικής πολεοδομημένης γης
- Εισαγωγή διατάξεων σε θεσμοθετούμενα ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ με τις οποίες αναστέλλεται επί μακρό χρόνο η εφαρμογή διατάξεών τους, κατά τρόπο που ακυρώνεται σε σημαντικό βαθμό η συμβολή του σχεδιασμού στη ρύθμιση του χώρου. Κατακερματισμός ρυθμίσεων στην κρίσιμη περιοχή «Οινόφυτα-Σχηματάρι-Ριτσώνα» που δε δημιουργεί συνθήκες συνολικής διαχείρισης των ζητημάτων της περιοχής, (δεν υλοποιήθηκαν οι κατευθύνσεις του ΠΠΧΣΑΑ για ενεργοποίηση του μηχανισμού ΠΕΧΠ αλλά και προώθησης ενιαίου σχεδιασμού στη Λειτουργική Αστική Περιοχή της Χαλκίδας).
- Μη προώθηση ενιαίου σχεδιασμού στην κρίσιμη αστική περιοχή της Λαμίας. (περιλαμβανομένης της Στυλίδας, το ΓΠΣ της οποίας προωθήθηκε ξεχωριστά).
- Ιδιαίτερα περιορισμένη προώθηση από τα ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ άλλων εξειδικευμένων υποδοχέων, όπως ΠΟΑΥ, περιοχών για Εξόρυξη, περιοχών για ΑΠΕ.

Τέλος, η προώθηση από το υπό διαβούλευση ΡΣ Αθήνας Εμπορευματικού Πάρκου (logistics) στην περιοχή της βόρειας Αττικής, ενδέχεται να επηρεάσει αρνητικά την εξέλιξη της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

Δ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ – ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ – ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΠΠΧΣΑΑ

Το θεσμοθετημένο ΠΠΧΣΑΑ την πρώτη δεκαετία ισχύος του:

- Προέβλεψε τις ανάγκες και δυνατότητες της Περιφέρειας, προέταξε την ανάδειξη των κύριων αστικών κέντρων και την προώθηση Μεγάλων Έργων διαπεριφερειακής κλίμακας, που απαιτούν σημαντικούς πόρους και μακροχρόνιες διαδικασίες υλοποίησης, και λειτούργησε σε άμεση συνάφεια με τον περιφερειακό προγραμματισμό (Γ' και Δ' ΚΠΣ) αλλά και με τα κεντρικά επιχειρησιακά προγράμματα ιδίως σε ότι αφορά την προώθηση των Μεγάλων Έργων (εθνικής-υπερεθνικής εμβέλειας) στους τομείς των Μεταφορών, του Πολιτισμού και της Αγροτικής Ανάπτυξης.
- Προέβλεψε την εξέλιξη των μακρο-οικονομικών μεγεθών (ΑΕΠ κατά κεφαλή κλπ.) την πρώτη περίοδο εφαρμογής του ΠΠΧΣΑΑ πριν την οικονομική κρίση και κατηύθυνε έγκαιρα την αναπτυξιακή προσπάθεια προς τον εκσυγχρονισμό και την ανταγωνιστικότητα.
- Λειτούργησε σε συνάφεια με τη διοικητική αναδιάρθρωση του χώρου της Περιφέρειας (νέοι ΟΤΑ του Προγράμματος «Καλλικράτης») παρ' όλες τις αποκλίσεις από τις προβλέψεις του ΠΠΧΣΑΑ σε ότι αφορά την προώθηση της οργάνωσης ευρύτερων λειτουργικών αστικών περιοχών.
- Διέβλεψε τις κυριότερες εξελίξεις ως προς τη χωρική διάρθρωση των παραγωγικών δραστηριοτήτων.
- Προέβαλε την αναγκαιότητα των μηχανισμών οργάνωσης των χρήσεων γης σε περιοχές με σύνθετα χωρικά προβλήματα που έτυχαν όμως ελλειπούς εφαρμογής (ΠΕΧΠ στην ευρύτερη περιοχή Οινόφυτα – Σχηματάρι – Θήβα, νέες ΒΠΠΕ, ΠΟΑΠΔ κλπ.).
- Τροφοδότησε τη Διοίκηση με ένα πλαίσιο που σε πολλές περιπτώσεις υπήρξε προγραμματικός οδηγός για τη χωροθέτηση των επενδύσεων στο επίπεδο της κεντρικής διοίκησης, της αυτοδιοίκησης, των συλλογικών φορέων και των επιχειρηματικών φορέων. Δεν εφαρμόστηκε καθοριστικά από τον υποκείμενο σχεδιασμό των ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ (ιεράρχηση αναγκών – πολιτική γης - συντονισμός ρυθμίσεων-καθυστέρηση αποτελεσμάτων), τον περιβαλλοντικό σχεδιασμό ως προς την θεσμική προστασία των Προστατευόμενων Περιοχών (μη ολοκλήρωση ΕΠΜ περιοχών NATURA) και είχε μικρή επίδραση ~~έτσι~~ στο τοπικό προγραμματισμό (έργα σε επίπεδο ΟΤΑ).

Κατά το σχεδιασμό της αναθεώρησής του, το ΠΠΧΣΑΑ πρέπει να αντιπαραθέσει τις θεσμοθετημένες κατευθύνσεις του με τις προοπτικές και τα προβλήματα που αναπτύχθηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια αλλά ταυτόχρονα να συνυπολογίσει τη «συγκυρία» της οικονομικής κρίσης και την ανάγκη άμεσης μεγέθυνσης των οικονομικών μεγεθών, διατηρώντας τη μακροπρόθεσμη στόχευση για αειφόρο χωρική ανάπτυξη της Περιφέρειας, με όρους:

- «εδαφικής συνοχής»
- Ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας,
- προστασίας – ανάδειξης του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος

Στα πλαίσια αυτά η στρατηγική για τη δεκαετία προς το 2020+ θα πρέπει να δίνει έμφαση στη συνάρθρωση του ΠΠΧΣΑΑ με τον υπερκείμενο σχεδιασμό και στην προσαρμογή – εξειδίκευση των κατευθύνσεών του, σύμφωνα με τις γενικές επισημάνσεις που στη συνέχεια αναφέρονται :

Προώθηση υποδομών στρατηγικού χαρακτήρα που θα συμβάλλουν ουσιαστικά στην ενίσχυση της θέσης της περιφέρειας, (κόμβος ΔΔΜ και διαμετακομιστικό Εμπορευματικό Κέντρο στη Λαμία, «Διαγώνιος Άξονας» Λαμία – Άμφισσα – Πάτρα, ανάδειξη λιμανιού Κύμης σε διεθνούς ενδιαφέροντος και διασύνδεσή του με τα ΔΔΜ σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του ΓΠΧΣΑΑ, εμπορευματικό κέντρο στην ευρύτερη περιοχή Οινοφύτων, σε συνδυασμό με εμπορικό λιμάνι Χαλκίδας, ανάπτυξη λιμανιών διεθνούς κρουαζιέρας, κλπ)

Εκλογίκευση των σχέσεων με την ΜΠΑ σε ότι αφορά την ανάπτυξη του δευτερογενή τομέα, και ενίσχυση της ενδογενούς ανάπτυξης της περιφέρειας, με εντατική αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της (προώθηση ποιοτικής παραγωγής πρωτογενή τομέα με προσανατολισμό ιδίως την αγορά της ΜΠΑ και τις εξαγωγές, αξιοποίηση ορυκτού πλούτου σύμφωνα με την «Εθνική Στρατηγική για τους Ορυκτούς Πόρους», σύζευξη του πρωτογενή και δευτερογενή τομέα με την έρευνα και τεχνολογία, προώθηση ποιοτικού και ειδικών μορφών τουρισμού σε ενιαία δίκτυα φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, ανάπτυξη των ΑΠΕ με βάση τη φέρουσα ικανότητα των περιοχών κλπ)

Συμβολή στην αντιμετώπιση του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής με την προώθηση ενός αναπτυξιακού μοντέλου «χαμηλών εκπομπών άνθρακα» (εξοικονόμηση ενέργειας, μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, ανάπτυξη των ΑΠΕ) και προστασία της βιοποικιλότητας και του τοπίου.